

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
 ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
 Έκαστον φύλλον πρῶτον
 Λεπτόν 20.
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΣΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΡΟΥΤΕΚ
 Εν Ελλάδι... Δρ. 10
 Εν τη Αλλοδαπή... Φρ. χρ. 12
 ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
 ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Η Έκατονταετηρίς της Οδησού, υπό Ιωάννην Μ. Δαμβέρην.
- Η Σπηλιὰ τῶν Μοισῶν, (ἐπιστολή πρὸς τὴν Διδύκωσιν), ὑπὸ Κ. Γ. Ζησίου.
- Ὁ Πάππ - Ματθῆος, Ἐπαρχιακαὶ ἐντύπώσεις, (ἐκδόσις), ὑπὸ ἀπ. Σαμουηλ Γ. Χάου, Φιλολογικὴ Πεντακθῆκη, ὑπὸ Γ. Α. Κ. (τέλος).
- Πρῶτο καὶ τελευταῖο παροῦσι, ὑπὸ Ἄριστ. Ν. Κίρκου.
- Ἡ Κωφάλασος ἀρχαῖα, ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
- Αἱ δοκιμασίαι τῆς Ραϊσῆς, μυθιστορία Henry Greville, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ (συνέχεια).
- Χοῖρος ὑπὸ Βαλάντιαν, Ρωμικὴ φιλολογία. Μύθος Κριτῶν, ὑπὸ Η. Α. Ἀζιώτου.
- Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγγύφια - Ἐξωτερικὰ - Φιλολογία - Αρχαιολογία - Καλλιτεχνία.
- Ἰδιαιτέρα γράμματα.
- Νέα Βιβλία.

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΣΟΥ

Μία τῶν θυγατέρων πῆλ' μεγαλῆς ἡμῶν μητρός τελεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας λαμπρὰν καὶ ωραίαν εορτὴν ἢ μητὴρ ἐν τοῦτοις τὸ ἀγνοεῖ καὶ οὐδεμίαν ἀκτίαν χάριος θά φωτίσῃ τὸ πρόσωπόν της. Αἰδῶν ὁλοκληρὸς παρήλθεν ἀφ' οὗτου μικρὰ μικρὰ ἐξεμπεθῆ. ἀφ' οὗτου ὑπανδρεύθη ἀρχοντῶν μεγάλου μὲν ἰσχυροῦ. Ἐκτοτε ἀπέτελεσε μέλας ἄλλης οἰκογενείας καὶ εἰς ἐκείνην προσελθὼν, ἡλείωνος ἐγένετο κόρη καὶ κόσμημα.

Ἄλλ' ἂν ἡ μήτηρ ἐγένετο ἐπιλήσιμον τῆς ξεμπεθεισῆς θυγατρὸς, αὐτὴ ἐν τοῦτοις πρὸς τὴν μετέρα ἔχει πλείοντα προσλωμένα τα βλεμματικὰ καὶ ἐστραμμένον τῆν καρδίαν, ἵνα συμμερίζεται τὰς χάρις καὶ ἐκτέμνη στεναγμούς, ἐπὶ ταῖς οὐδαίσις. Τοιαύτας γλυκείας παραδόσεις τοῦ οἴκου, ἐν τῷ διήλθε τὰς πρῶτας ἡμέρας, καὶ ὅταν τὴν θαυμάζωσι δια τὰ προτερήματά της, εἰρεῖν ἡψάλα ὑπερβάνοι μετῶπον καὶ ἐπαίθει τὴν μητρί τοῦ ἐπαῖνον ψιθυρίζουσα: Ἐγεννήθη Ἑλληνίς.

Ὁ Πράγματι Ἑλληνίς ἐγεννήθη Ἡ Οδησού σφαιραεινήσπιον Ἑλληνίδων καὶ ἀναφέρει ἀλόγη εἰς τὰς φλέβας της. Ἐρῆμος ἦτο ὁ ἀρχαῖος τῶν Ἰστανδῶν λατῶν καὶ ἐρείπει μόνον ἐδείκνυον τὴν θέσιν του, ὅτε ἐκπλάσσει ἡμέραν τινα αἱ νύμφαι τοῦ παρορρήντος Τύρα ἤκουσαν τὴν γλυκεῖαν φωνὴν, μετ' ἧς ἀλάχη ἐψάλλον εἰς τὰς οὐχὰς του αἱ ωραῖαι ἀποικοὶ τῆς Μιλητου, πλύνονσαι τὰ ἱμάτια των. Ἦσαν Ἕλληνες! Καὶ αἱ νύμφαι μετὰ τὸν μαζῶν χαμῶνα καὶ ὅτι τὰ βασιλεῖα των ἐκαλοῦντο βαρβάρως Καίσορμας, ὅτε

τῶν Σλαβῶν, καὶ Χατζη-Μπέη - ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ κτητῶν, ἐπιβλήθησαν χάριμοσόνου ἐλπίδος εἰς τὴν θέσιν τῶν χαλεπῶν ἐκείνων τῶν προαγγελουθῶν νῆον ἐὰρ, ὅσον ἀπο αἰῶνῶν δὲν εἶχεν εἶσι ἀνατίθει. Καὶ αἱ ἐλπίδες τῶν νυμφῶν δὲν διεφύθησαν. Μάρτυς ὁ διατρέχων νῦν μετὰ ἑκατον ἐτη τὴν γῶρὰν ταυτὴν καὶ θαυμάζων τὴν ἀκρότητά της. Οἱ Ἕλληνες προσηλθῆς ἐκκεψαν πάλιν τὸ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐν τῇ δευτέρῳ μὲν πατρίδι των δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο ἢ σκῶτος - καὶ δίστασαν αὐτὸ εἰς ἄκτινας εὐδαίμονιας, ἐρ' ἔλθῃ τῆς ὑπὸ τῶν ἐκατοχισθῶν τῶν Τύρα καὶ Ὑπάνωσ καὶ Βορυσθένους περιβρεχόμενης γῶρας.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1770 Αἰκατερίνη ἢ Β' εἶχεν ὀνειροπολήσῃ τὴν ἐξωσιν τῶν Τούρκων ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἡμισέληνου διὰ τοῦ σταυροῦ ἐν ταῖς γῶραις, αἰτινες ἐγένοντο διὰ τοὺς λαοὺς της οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀγίας πίστεως. Ἀστράπαι ἐλευθερίας διέσχισαν τότε τοὺς Ἕλληνικούς ὀρίζοντας, ἐν δὲ τῷ στιγμιαίῳ φωτὶ τὰ οὐδερεκὴ τῆς Αὐτοκρατείας ὄματα εἶδον καὶ ἰθαύμασαν τοὺς ἀνδρας τοῦ Αἰγαίου. Ἠρώς αὐταπαρησῆς καὶ ἀνθρίας. Ἄλλ' τὸ φῶς τῶν ἀστράπων διαρκεῖ μόνον ἐπὶ μίαν στιγμὴν - ἔπειτα τὸ πῶτος καθίσταται βαθύτερον καὶ δυστοχεύτερον οἱ δοκῶσι. Ἐλθετε πρὸς με, εἶπε τότε ἡ Αὐτοκράτειρα. Ἄντι τῶν θυσῶν, ἂς ὑπέσθητε, ἀντι τῶν ὑπηρεσιῶν, ἂς μοι προσηνέγκατε, δωρῶ ὑμῖν γῶραν εὐχύτεραν τῆς πατρίδος, σῆς καὶ πλουσιώτεραν. Σῆς θὰ εἶσθε ὁ εὐνοοῦντος μου λαός, ἡ δὲ ἐλευθερία καὶ αὐτοδοσία, ἢν ὑπόσχομαι, θὰ σῆς καταστήσῃ εὐτυχῆς.

Μετ' ὅσον τὸν φιλοστοργὸν τόνον τῆς φωνῆς καὶ τὰς χαμῶνας ὑποσχέσεις τῆς Αἰκατερίνης ὀλίγοι ἐπεισθῆσαν ν' ἀνταλλάξωσι δεινὰ τὰ της προσφιλοῦς ἐστίας πρὸς τὰς ωραῖας ἐλπίδας τῆς ἐκουσῆς εὐτορίας ἀλλὰ καὶ οἱ ὀλίγοι οὗτοι ἦσαν ἀρκετοί, ὅπως μετὰ βάλωσιν εἰς κήπον τὴν γῆτρον Ὀσάκωφ, πλουσιώσαι δὲ βραδυτέρον καὶ ἐκπολιτίσωσι τὴν Μικρὰν Ρωσίαν, τοῦ ὅτε ἦτο ὁ ἀληθῆς κῆπος τῆς οὐδερεκῆς Αὐτοκρατείας.

Μὴ δύνηθησαν νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Τούρκους καὶ κατὰ κτητῶσ τοὺς Ἕλληνας, προσεκάλεσε τοὺς τελευταίους νὰ κατακτήσωσιν αὐτοὶ μίαν τῶν γῶρῶν της. Προεμάντευσε πόσον ἐπωφελες ἦ ἀπεβαίνεν αὐτῇ τοῦτο.

Ἐν ἀρχῇ συναντῶμεν τοὺς καταφυγόντας εἰς Ρωσίαν τότε, ὡς ἡρωικῶς καὶ σφαιραεινῶσαι, ὅτε μὲν ἐγκατεστήσαντο, ἐν ὅτε Ρωσικαῖς στρατιαῖς καὶ συντελοῦντας εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Κρητικῆς, ὅτε δὲ

ἀποτελοῦντας τὸ ἐν ἐκείνῃ τῇ χερσονήσῳ σταθμῆσον Ἑλληνικὸν πελοπόν τάγμα καὶ μεγάλας προσφερόντας ὑπηρεσίας εἰς τὰς σῆμαίας τῆς Αὐτοκρατείας. Ἰδίως τὰ κατὰ θαλάσσαν ἀνδραγαθήματα τῶν θα εἶνε πολὺ ἀδικῶς ἂν δὲν συμπλέξῃ μετὰ δακῶν ἐν ταῖς σελίσις αὐτῆς ἡ ἱστορία τῆς Ρωσίας, μνημονεύουσα ὅλων ἐκείνων τῶν ἡρώων, σῆτῆς κατὰ τὸν δεύτερον ἐπὶ Αἰκατερίνης Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον, ὡς ἀξιοματικῶς καὶ ναῦται τοῦ κωπηροῦ σῆτῆσκου τῆς Μαυροῆς θαλάσσης, ἰδοῦσαν τὰ ὄπλα της καὶ κἀτέστησαν διάσημον τὸ ὄνομα τοῦ ναυάρχου αὐτῆς Δε-Ρίβα. Πολλοὶ τούτων, πολεμικῶς ἔχοντες ἐξωπλισμένα τὰ ἰδία πλοῦσια, ἐπέπιπτον ὡς καταδρομαῖς κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, ἐκυρίεον πλοῖα, ἐπυρπόλουσαν ναυαρχίδας, ἐξέτελον τέλος θαυμάτια ἀνδρείας, τὰ ὅποια ὅμως ἐπέπρωτο ν' ἀπὸ σιωπῆσῃ, διότι ἐνός μόνου τοῦ ὀνομα ἔπρεπε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἡ φημη, τοῦ ἀντιπροσωποῦ τῆς Αὐτοκρατείας.

Ὅτε δὲ οὗτος, κυριεύσας τὸ φρουριὸν Γενι-Δουνιά καὶ γενομένου κυρίου τῆς ἐπαρχίας Ὀσάκωφ, ἀνεπαύετο ἐπὶ τῶν δακῶν, ὡν τὸ πλείστον μέρος εἶχον συλλεξῆ ὁ Ζατούνης καὶ ὁ Κουντούρης, ὁ Αλεξιάνοσ καὶ ὁ Μαργακόπουλος, ἀκριθῶς πρὸ ἐνός αἰῶνος, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1789, ἡ τοποθεσία Χατζη-Μπέη ἐξελέγη ὅπως ἐν αὐτῇ κατοικήσωσιν οἱ Ἕλληνες ἡρώες καὶ ἀναπαύσῃ καὶ οὗτοι ἐκ τῶν μόνων τῶν πολέμου.

Οἱκοὶ ἀκοδομήθησαν τότε ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι δαπάναις τοῦ δημοσίου ταμείου, γὰρ ἐξελέγησαν καὶ κατεμερίσθησαν τὰ εἶσθ καὶ τὰ τρομπῶνια τῶν κοσάκων τοῦ ἀρχιπελάγου ἀνερτήθησαν ἐπὶ τῶν τοίγων, ἀντικατασταθέντα διὰ τῶν ἐκ Μόσχας ἐκπεμφθέντων ἀροτρῶν, αἱ δὲ νύμφαι τοῦ Τύρα, αἱ λατρεύουσαι τὴν χρυσοκόμον εἰρήνην, βλέπουσαι Ἕλληνας γεωργούς περὶ ἐαυτάς, ἐχάρησαν καὶ ἀνεπόλησαν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐπλέκοντο παρὰ τὰς οὐχὰς των τὰ Μηλιασιακα εἰδώλια.

Οὕτως ἰδρῆθη ἡ Ἑλληνικὴ ἀποικία τοῦ Χατζη-Μπέη, ἡ πτωχὴ καὶ μικρὰ ἐν ἀρχῇ, νῦν δὲ πλουσιὰ καὶ περιβόητος Ὀδησός.

Ἐὰν τὸ ὄρος δὲν ἐρχεται πρὸς με μετὰ θάινω ἐγὼ πρὸς αὐτό. Μετὰ τῶν νικῶν, ἂς ἡ μεγαλεπήβολος Αἰκατερίνη κατηγάγε κατὰ τῶν Τούρκων, ἀπεκομίσεν ὡς λαοῦρον καὶ τὸ διδάγμα τοῦτο μὴ δυναμένη ὁμως νὰ ἐτελέσῃ αὐτὸ κατὰ γράμμα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα, ἠρκέσθη εἰς τὴν ἀντιστροφήν των ὄρων τοῦ. Ἐὰν δὲν δυναμὶ νὰ μεταβῶ ἐγὼ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂς εἴθῃ αὐτῇ πρὸς ἐμέ. Συγκρίνουσα τὴν τότε ἀδρανείαν πρὸ κροῦ ἀπῆλθ' πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐνεργητικότητά, ἢν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἀνεπτυ-

Ξαν οι άποικοι του Χατζή βήθ, έφραχάθη νη ζήτηση τή ζωή της ζωής τατης εν τή παλιή. Έλλάξ, μεταφύτευση δέ νεν τον αυτην εις τά πλούσια έδαφη της Νότιου Ρωσίας. Εις όλα τότε τα επίκαιρα σημετα της Χερσονόσ, και της Ταυρίας, έκει ένθα νείο Έξωσές ήλθον ποτε εισηγηται του Έλληνικού έμπορίου ή έστω και άρπαγες του γρου σου δέρατος, και εν τή γή τέλος ήν πρό αιώνα οι Έλληνες έκάλεσαν, Όλβιαν, διέταξε να κτισθώσι πόλεις, λιμένες και κάμποι, φέρουσαι τα ελληνικά ονόματα των πάλαι άποικιών ή και άλλα, μη τιμώντα μιν ίσως την περι την αρχαίαν τοπογραφίαν διμνηντητα της αναδοχου, καταδεικνύοντα όμως την έξοχον πολιτικήν αυτης περίοισαν.

Και ό,τι δεν κατώρθωσεν ο Μωάμεθ με το όρος, τό κατώρθωσεν η Αικατερίνη με την Ελλάδα. Είνε αληθές ότι δεν μετέβη προς αυτην το όρος αλόκληρον, ήρκεσαν όμως και οι όλίγοι άποσπαθέντες εξ αυτού λίθου ίνα γίνωσι θεμέλια μεγάλων και περιφανών οικοδομημάτων. Η δέ Μικρά Ρωσία δια τον εξυδερκή παρατηρητήν, τον έρευνώντα τάς αιτίας της προόδου και πρό του ύψηλου δένδρου, άναπολούντα ταν σπόραν, εξ ου τουτο ανεφύη, ουδέν άλλο ειπε η Μικρά Έλλάς.

Άλλα μη εξέλωμεν πλέον της εορταζούσης επί τή εκατονταετηριδι αυτης, Όδησσοδ. Πρό των ακαδημιών και των γυμνασίων της, πρό των έμπορικων και ναυτικων και στρατιωτικων σχολων της, πρό των βιβλιοθηκων και των μουσειων της ισταμένοι, τα εξ φρούριά της άτεινόντες και υποκλινομένοι προ των τεσσάρων δωδεκάδων των εκκλησιών της, μνημονεύομεν των πρώτων ημερών της μικρας ευσευμένης, ήτις φυγούσα την δουλειαν εξεπατρίσθη και εν βορραί, εγένετο της ξένης το κόσμημα.

Πέντε έτη μετά την έποικίαν του Χατζή Μπέη ο Έλλην Μητροπολίτης Γαβριήλ έθετο τον θεμέλιον του πρώτου αυτού ναού των ορθοδόξων, το έπομενον δέ έτος η μικρά κωμη ήλλαξεν όνομα και εις άκμηναι της αρχαίας Μιλησιακής άποικίας εκλήθη Όδησσοδ. Υπό ιδίου δε φρουρούμενη Έλληνικού στρατού, της Όδησσοίης Ελληνικής Μοιρας, και υπό ιδίου διοικουμένη εκλεκτού Έφθρου της άποικίας, του Κέσογλου πρώτου, κατόπιν δε άλλων, η Όδησσοδ, μικρά ζηλωτή πολιτεία, ήξανε και ήνδρούτο ήμερξ τή ήμερξ παράδομα γνωμένη τοίς Ρώσοις και χάρα τοίς άρχουσιν αυτών. Εις τάς πρώτας έποίκους οικογενείας προσετέθησαν εκατόν έτεροι Έλληνικαί, κατόπιν δε άλλαι πάλη, ικανα συνεπαγόμεναι προς έμποριαν κεφάλαια και άλλαι και άλλαι. Δια των συνών δέ ελληνικών μεταναστεύσεων τοιαυτην έσχεν έπίδοσιν ή ελληνική κοινότης, ώστε μεθ' όλον το ύπεράρθημα των Ρώσων—ότινις έσπευσαν μετά τα πρώτα έτη της ευτυχίας ίνα συμμερισθώσιν αυτης, —οτε κατά το 1812 συνήγοντο έρανοι ύπερ του ήθνικού της Ρωσίας πολέμου, οι μιν Έλληνες συνέσπρηγον εκατοντακίχλια ρούβλια, οι δέ Ρώσοι έννεακίχλια μόνον.

Εκτός Παύλου του Α' όστις δέν έσεβάσθη τή προνομή της πόλεως διέλυσε δέ την Μοσράν και την Έφοριαν αυτης, οι λοιποι Γάβροι πάντοτε ήγάθησαν και έπροσέταξαν την Όδησσοδ, μέχρι δέ του 1820 αυτονομασχεθον και ελευθερα, ήτο άρκτη εχνηρά ώστε και την μεγάλην Έλληνικήν έπανάστασιν να συνδράμη και περιβαλψιν ικανήν να παρασχη εις εκατοντάδας Έλληνικών οικογενειών καταφυγούσων εις τους κόλπους της. Ουδέποτε ήσχυρομένη ή ευγγύμων Όδησσοδ, ότι εις αυτην έπετραπή να ιδρυσθη το πρώτον Έλληνικον διμαρχικον και εκλέξη πρώτον διμαρχον—τον Θεόδωρον Φλογαίτην—και ότι ο Αλέξανδρος Α' ποσσην ευηγρήτης τους κατοίκους της, ώστε προς τιμηή του θεμελιούντες ουτοι νέων πόλιν να την καλέσωσιν Αλεξάνδρασκαν. Άλλα και προγενεότερωσ, καθ' ήν εποχήν η Αικατερίνη περιώδεα την Νότιον Ρωσία, λόχος άμαζόνων ελληνίδων υπό την αρχηγίαν τής κυρίας Σαρραντηνός, απέδωκαν αυτη τιμας πρωτοφανους διείκσεως, ανη' ρωσων η μεγάλη Αυτοκρατειρα ενέπλησε τους νέους της ύπηκόους ευεργεσιών.

Η κατόπιν ιστορία της ελληνικής κοινότητος της Όδησσοδ συνομίζεται εις μια λέξιν. Έργασία! Έργασία ύπερ της προόδου της τοπικής και της εθνικής, έργασία ύπερ της ελληνικής παιδείας δια της ίδρυσεως σχολων, εν αις έδιδάξαν ο Μακρης και ο Γενναδιος, έργασία τιμώσα δια του έμποριου το ελληνικον όνομα και πληρούσα βαλάντια έτοιμα να εκχυθώσιν εν τή παλάμη της κοινής πατρίδος, άμα ως ήχησ ή κωδων της δευτέρας αναστάσεως!

Έργασία! Το συμβολον του τοιούτου πάντοτε πρό οφθαλμών ο άλλοτε μικρος συνοικισμος εγένετο κωμη, εγένετο πολίχνη, εγένετο ποίσις μεγάλη, εγένετο πρωτεύουσα χώρας ευρυτάτης.

Χιλιάδες Ρώσων συνεργευσαν πανταχοϋν—άλλα μάτην προσεπάθησαν να καταπνίξωσιν ή και να διαγωνισθώσι προς την πατροπαράδοτον Έλληνικήν φιλοπονίαν και ένέργειαν. Χιλιάδες Ιουδαίων προσεπάθησαν να αρπάσωσιν εκ των χειρών των Έλλήνων την έμπορικην ύπεροχήν, άλλ' ήττήθησαν εν τω αγώνι και χιλιάδες ευρωπαίων, πλουσια φερόντες έφθδια βλέπουσι έαυτους και γυν' έτι τιθεμένους εν δευτέρξ μοίρξ.

Μεθ' όλην την βαρύνηχον ρωσικήν, ής χί τρίζουσαι συλλαβαι αντηχούσιν από αγοράς εις αγοράν, πνεύμα ελληνικον έπιπνεία έφ' όλης της πόλεως, και ό Έλλην ταξιδιώτης εις πάν βήμα του αναγνωρίζει άδηλφους, ανακαλύπτει γλωσσήν τινα γωνίαν της πατρίδος του.

Έλλάδα υπό των μολυβδοχρον ουρανών, Έλλάδα παρα τα παγωμένα ύδατα της Μαύρης θαλάσσης.

Ηδη η Όδησσοδ συγκαταλέγεται μεταξυ των πλουσιωτερων πόλεων της μεγάλης αυτοκρατορίας και εινε εις των πρώτων έμπορικων λιμένων της μεθ' όλα δέ τα δεινά, όσα εν επίκαιρω ούσα σημείω ύπέστη κατά τους πολέμους, μεθ' όλας τάς πυρπολήσεις

και τας κατάστροφάς, εινε η μητρόπολις της Νότιου και το έμπορικον άγγλίξιμα πασών των Ρωσών, αιτινες από πολλου έτοιμαζονται να πανηγυρίσωσι την εκατόστην άμφοτηριδα από της ιδρύσεως της ελληνικής άποικίας.

Η δέ εορτή αυτη έσται εύλαβη, μνημόσυνον ύπερ των Έλλήνων οικιστών, άναγνώρισις ελληνικής νίκης, εν Ρωσία, ύμνος—σιωπηρός ίσως—εις το ελληνικον πνεύμα και την θαυματουργόν αυτου έπίδρασιν.

Συνεπείθεμεν άνθη τινα εν των μυροβόλων κήπων της Όδησσοδ, ίνα τα έπίδειξωμεν εις τους άγνούτους ποία μεγάλη εορτή θα τελεσθη έκεί κάτω. Πρία εορτή του ελληνισμού.

Η δέ πτωχή μήτηρ, ήτις αιωνίως θλίβεται με τάς οδύνας των άλλων δυσμοίρων θυγατέρων της, άς συμμερισθη άπαξ και της χαράς μιάς ζενιτευμένης, ήτις εν μόνον έχει παράπονον την ζενιτεύν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΤΗΣ.

Ας έπιτραπή και εις την Έβδομάδα όποις συμμετέχουσα του θεμήριου κινηκόως δημοσίου εν άθρον αναγόμενον εις τα του έξωραϊσμού του Άσπασου. Είνε άλλθες άει-έγραφεσαν, πολλά άλλα δυστυχώς παρελήθησαν μόνον έλεια, άτινα έσπερε να γραφώσι.

Η ΣΠΗΛΙΑ Η ΤΩΝ ΜΟΙΡΩΝ

(Έπιστολή προς την Διεύθυνσην)

Φίλιτε,

Όπως πρό των σημερινών Αθηνών ήτο η Αθήνα της Τουρκοκρατίας, ουτω και πρό των Αθηνών του Πελοποννησιακού πολέμου ήτο η Αθήνη των Θεσσιδών, και πρό ταύτης η των παλαιστάντων της γής ταύτης κατοίκων, των Κρανάων, πόλις, η Κρανάα! Της πόλεως ταύτης τα άμαυρά λειψάνα, οι σύγχρονοι της ιδρύσεως του Παρθενώνος Αθηναίοι δέν κατεργήθησαν, δέν υβρίσαν οι Ρωμαίοι, δέν κατέστρεψαν οι Χριστιανοί, οι Τούρκοι δέν έμδυναν και μετά σιβάσμού και δέους παρήχοντο παρ' αυτά οι πρό της έπαναστάσεως Αθηναίοι, διότι εν τούτοις λειψάνοις αυτοίς κατελέγοντο αή Φυλακή του Σακράτους και η Σπήλιξ των Μοιρών.

Θέλεις να γνωρίσης εις ποίαν κατάστασιν διατελούσι νύν; σε προσκαλώ εις περιπατον έπέκεινα της Ακροπόλεως. Μη φοβηθής δέ ότι θα σε βάλω εις κόπον; ήξ περιπατήσης, εν ώ θά μένης εν τώ γραφειω σου, διότι γνωρίζω ότι την μέραν ο ήλιος εινε

Ή πρόδ. VIII, 44.—Ο Πίνδαρος (Όλ. Ζ 150) όνομαζει τάς Αθήνας Κρανάας δια το πετρώδες της χώρας, ό δέ άριστοφάνης εν μιν τή Λυσιστράτη (στίχ. 481), και η Κρανάα μόνον την μεγαλοπρεπήν Ακροπόλιν, εν δέ τοίς Όρνισι (στ. 123) Κρανάων πόλιν και εν τοίς Άχρανεσί (στ. 75) Κρανάων πόλιν, έφραδός και η τάς Αθήνας.

καυστικώτατος, την δ' έσπέραν δύναται τις να εψη άλλα θελκτικώτερα μέρη προς περιπατον, με την νεαν μέλισσα εισβολήν ποτε υπελγήτρων οφθαλμών θέλω δέ και να άπαιτάξω σου να γίνης ή αυτήσ θεάτης του χωρου, δέν θα έπισκεψθώρεν.

Χωρίς έπιφωνήματα θαυμασμού ή χωρίς ά συναντήσωμεν την άκμην του Περιπέλους και του Φεβδίου διερχόμεθα παρά την Ακροπόλιν. Παρεργηθέα εντα το καθέφετον του φίλου σόφου Σακράτους, χωρίς ουτε με τάν σόφωκατον άνδρών άπάντων να στήσωμεν κουθέντα ουτε του κριθοβριθου καφέ ήκ γευθώρεν. Ορθοδόξουσα δέ βήματα έντευθεν παρά την προς το Θεσσιδών οδόν ύπερχούσι λαξείματα τινα εν τώ βράχω της Πυλός εινε ότιμα η ήρον εκ δύο δωμάτιων μετά στενης εισόδου έξικνουμένης μέχρι της οδού. Ηδη κείφατε άρωματα εις το δωμάτιόν σας, φράξατε δέ! αυτου την ρινη και εύαρεστήθητε να εισέλθητε. Πρόσχευτε που πάτατε. Ένταυθα εινε ό έρροσ ή έρροσ των άτάραξ ήτις ιστατόρων πόλεως κυνάσ κτλ.

Έξελθωμεν.—Υπαστρέφοντες και προβαίνοντες ειτα προς δυσμάς παρερχόμεθα την λεγομένην Φυλακήν του Σακράτους και ταύτην οικίαν της Κρανάων πόλεως ούσαν. Φθάνομεν εις τον Άγιον Δημήτριον τον Λουμπαριάρην. Θείαμα εκδύον άμνητόν κάλους έκτεινεται πρό ήμών: δεξιά ο έλαιών, ο Πειραιεύς, ο Αιγάλεωσ, τα Γερανεία, η Σαλαμίς, και εις το βάθος τά όρη της Κορινθίας, άριστερα δέ ο Φάληρος, ο Σαρρανεός, η Αίγινα και άπιστω αυτας τή Αραχχάτον και τα λοιπα όρη της Πελοποννησου.—Άλλ' άς άφήσωμεν ζωγράφον τινα ή ποιητήν να ζωψη είκόνα του θεάματος και ήμεξ καταγράψωμεν ατον: των αρχαιολογών των πινεις θέτωσαι την Κοήλην οδόν των αρχαίων Αθηνών.

Μετ' όλια βήματα ύπάρχει κάρος άντφ βράχω. Είκαζουσι τινες ότι εινε τα ύπερ των παλαιών καλούμενα Κιμώνια μνηματα, ότ παιδείηον έτι έτάρασαν ο Μιλτιάδης, ο Κίμων, οι Θεοδοιδης και οι λοιποι των από του Αϊωνάσ και του Διδος καταγεμένω Ευρασκιδών. Ημεξ κας μη δεχθώμεν τουτο, άλλ' ότι έτάρασαν αυτου κοιωί σινες Αθηναίοι εις έκαιων σβήσεις έπισημήσαν τον Οιδιπάδα τυραννόν του Σακράτους ή ήκουσασ τον Δημόσθηνα άπαρχάλλοντα τον περι του έσπέφανο λόγονσ Σήμερον εις βλέπεισ οι άρχαιολογοι συλλέγουσι εν αυτω ύλικόν διά να λιπάνωσι τάς αρχαιολογικάς αυτών γνώσεις.

Πεντακόςια έντευθεν βήματα διανύσαντες, προς νότον μικροσκοπικήσ σινος κοιλιάδσ πλήρης άσφοδελωσ, συναντώμεν τριγωνικήν πενά θύραν φερούσαν ίχω έργασίας άνθρωπινης χειρός ίσως εινε το άρχαιότατον χειροποίητον έργον εν τή Αστιαξ. Δια της θύρας δέ εισχωρει εις τον λόπον σφραγίξ ικαυώς μακράς, άλλ' σήμερον έανν πέραν της σφραγίξ ήσαν τά Ηλικίασ πεδιά και εν αυτασ η Εβρουδική, οι Όρπηδεις θα άρμα και Εβρουδικήν και έρωτα: προς αυτην παρα να δεξίη σοιστοσ άσφοδελών λεμώνα και τοιαυτα στυγία ύδατα. Παρατηρήξ κατασκευαστήν τινα χορδώνσ υποθάλας, όστις χορδαί

εινε δια λύραν τινα: και αν σου ρωμανικάσ, θα ελεγεις ότι ο κατασκευαστής εινε ό χωροσπατρεύξ Έρωσ παρασκευάζων τάς χορδάσ του τούτου του. Ας μη ήλληξ η καρδια σου. Ο κατασκευαστής εινε αγαθός της χαράσ, ουδέποτε προαδεχθήξ επή γλωσσων του Πινάρου, ότι το ύδωρ εινε άριστα—ταύλαχισπον δια το νύμφιον—αι δέ χορδαί της εινε προφωρισμένη δια τή δοξασ του βαμβάκος.

Θάροει, διότι φθίνομεν εις το τέμα του θελκτικού περιπατου.

Πεντακόςια πάλην βήματα προβαίνοντες έπισθεν άκριβώς των σφραγιών παρα τον Τηλοσόν, εύρίσκομεν λελαξέμενον το εύρύτατον άττικόν μνημιόν της πολιωτάτης αρχαιοτήτος. Περι αυτου ήλλαξ δια την αυτην ίχνατάλειψιν άφανακτούτεσ έγράφωμεν! α ή οικία εινε διερχομένη εις τρία δωμάτια, την αϊθουσαν άμα τή εισόδω, με όρσην χωριώδη (άετοξ), εις το βάθος της κοίτης και άριστερα τον θεσαυρον επί της αροφής δέ της αϊθουσας και επί του ύπερθύρου σώζονται ίχνα καταρανή έπιγραφέως.

Άπό της έπαναστάσεως του 1821 και συχνούς μετ' αυτην χρόνους, εις την οικίαν ταύτην των Κρανάων απέδιδεν ο Αθηναικός λαός σπουδαιοτητα τριμερην δι αυτον ήτο απαράδεκτος, άσβήσις, και παρημιόδοιο αυτην αδέκτως, άφώσις, άλόγως, τό τάς εσφίμου στόμα φροντίδος έντες, επειδή έμυθευτο ότι εν αυτη διετρήσαν οι Μοίραι, αι Κλαυκωράδες αι άντικαταστήσασαι εκτος των Μοιρών των αρχαίων και τάς Κήρας, τάς Σεμνάς θεάς και Βυμινιδας. Αι Μοίραι δέ αυται, αι σεμναι και άδιδίτρεπτοι θεαί, έγγίγοντο Ευμενίδες, Καλοκωράδες, ότε τις άνωφέλητον και ταλαίπωρον βιον πέρα του έσχάτου γήρατος έζη ή ότε κωρη τις παρελήθησ και του εικοστού παιπτου έτους της ηλικίας έμεινε, ανυμείνοσ. Αι Ατθίδες όληα δη αι μετά των λοιπών Έλλήνων, απομεινάσαι, μεθ' όλον τον χριστιανισμόν, ειδωλολάτρους, προσέφερον, όπως οι αρχαιοί μελίκρατα ή μελιττοτας, και αι Μοίραι ευμενεις γιγνομένης έφεδον τον πολυ χρονίζοντα θάνατον η νύμφιον.

Σήμερον το οικία ίσως γιγαντοπαλίμου τινος άριστίως πρό της Τροίας εγένετο κτήμα γράσον άποπνέοντασ σιστόσ, με αυτην περικλειομένην υπό σκολοκορώτων σαινιδων και παλαιών τέκεδων του πετρελαίου. Χρησζεται δέ νεός τις Πρακλής δια να καταστήη αυτο προσίτον εις τους κοινούς των ανθρώπων, αναλαμβάνων την εκτέλεσιν δωδεκα νέων άλλων, διότι πλην των άλλων, αυτου εινε η πολυκέφαλος Ύδρα του έλληνος ψυφοφόρου, τριακόντα έρωμάνθιοι γότροι, τέσσαρες Κεβέροι και η κάρος του Αγγείου, ην μόνον τα ύδατα του Αιγαίου δύναται κάψω, να καθάρωσι.

Ή Πολιτική και Φιλολογική Έπιθεώρησις 1881 σελ. 180.
 2 Σοφοκλ. Οιδίπους επί Κοήλησ σελ. 126 κελ' 1.

Ραφαηλήν και τον φαίνεται ουτως λησιμνήσας την Κρανάων πόλιν—ζήτησην ή έδη και τάς προϊστορικάσ πύλασ άφαιδύστας, τίνε γνώμην θα λάβησ περί ήμείων; Θα σαναώμεν ως τον χυδαίον έμπορομοσιτήν; ουτινος άνοιξωμεν την κομψήν περιβολήν και το λινονον υποκάρισον; ήξ έδωμεν σωμα άγρόν από λουτρον και επί του στήθος κεντημένην καμνίαν γοργόνα. Θα σχηματίση δέ ο ύψηλός ξένος; πην ιδείαν όστι αι λιπαραι και άοιδμοί Αθηναί έμειναν μιν εισέτι λιπαραι άλλθ-δεν εινε πλέον αοιδμοί, άφ' ου εινε άπιδόσταται, θα ειπή δέ περί ήμών φύγων τά του Ρίχου Νερούλου περί του Έξαρχοπούλου.

της μύτικας ασπασμώπτες και πέντε μούτικας όστεσ.

K. D. Ζησιογ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΕΝΤΥΦΘΕΣΙΣ Ο ΠΑΠΑ - ΜΑΤΘΙΟΣ

(ΕΙΛΑΦΩΝ)

Η από Κωνσταντινουπόλεως εναντιον της

Έπρεπε να αναχωρήσω. Η διαμονή εν χωρίω, μίαν η δύο επί πλέον ήμεράσ, δέν εινε τόσον δυσάρεστος, κατά την εποχήν μάλιστα του τριημέριου, όποτε διερχεται της εν ύμεισ γενικής χαράς και ευθυμίας, χορών και ήματων, δι' όν οι φιλόσοφοι χωρικά σφενδεύουσι την μάλλον ευάρεστον των έργασιών των, την κατασκευήν του γλευκουσ.

Πλην κατεπίγουσαι έργασία μ' έκάλων εις την πόλιν και είδαζομεν να απέβη ως τάχιστα! εξ άλλου όμως ήμην ήναγκασμένος να μείνω εν τώ χωρίω δύο έτι ίσως ήμεράσ, καθ' όσον δέν ειχον έποπερατώση την παραλαβήν του γλευκουσ, όπερ ειχον προαρχάξ και προπληρώσω.

Δικαία λοιπόν η άφρανομία μου. Καθ' όλην την άκμασ στιγμήν, δέν κατώρθωσα να ήσυχάσω, παρ' όλασ τάσ φροντίδας και τάσ άπειρους περιποιήσεις του φιλοξενούντός με γέροντος χωρικού, όστις έθετο εις την διάθεσιν μου όλόκληρον τον εξ ένόσ δωμάτιον συγκείμενον καθάριον τον είκονου του, μετά της ύψηλής δέν πλατυτάτης κλίνης του, έφ' ής τό καύχημά του, η μοναδική θυγάτηρ του Ελένη έστρωσεν εις ένδειξιν άπειρου τιμής και ύποθέσεως παχύτατα στρώματα και ύπόθροισ ανδρόνας, αιτινες ετή πρόσωσ κατ' εκείνην την έσπεραν έχρησασμοποιούντο, αφ' ής έξήλθον του άρματιου, δέν ποσάν δεξιάσ χειριζέτο η χαρισισάτη χωρική.

Η στενοχώρια μου ήξίζανε έτι περισσώτερον, διότι η έπαύριον ήτο Κυριακή, ήμερα, καθ' ήν οι αγαθοί χωρικοί δέν έργάζονται και έπομένως η εις της πόλιν επάνοδός μου θα έβράδυνην έπιμίαν έτι ήμεραν.

—Τόσας ήμεράσ έψιθύριον άφανακτών, τόσας ήμεράσ! Άλλά τί να γίνης; Τώρα μπορώ να άφήσω το πρώμα στή μέση και να φύγω;... Όχι, όχι!

Και περιεπάτων διά μεγάλων βηματίων εντός του δωματίου και ιστάμην επί του παρθερίου, παρ' όλον το φθινόπωρον ψυχρός, επί ώων προσπάθειών να διακρίνω εν τῷ ὄρει ζοντι μὴ ἡ ἡμέρα ὑπέφωσκε.

Ματαία προδοχία! Ούτε μεσονύκτιον δὲν ἦτο ἔτι.

Δὲν ἠδυνάμην ὅμως νὰ μὲν πλέον ἐν τῷ οἰκίσῳ και θεῖς τον πλόν μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐξῆλθον... ἀφοῦ δὲ περιεπλανήθην ἐπὶ πολὺ ἀνά τοὺς ἀγρούς και τὰς ἀμπελοὺς τοῦ χωρίου, ἐκάθησα ἐν ἀναπαυθῷ ἐπὶ μεγάλῳ λίθῳ, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποίου ἤρεμα ἐκύλιε τ' ἀργυροειδῆ ὑδάτα τὸν μικρὸς ρυαξ. Κάτωθεν ἠπλούοντο οἱ ἐξήκοντα μέχρις ἑκατὸν οἰκίσκοι τοῦ χωρίου, θαυμασιῶς διαγραφόμενοι ὑπὸ τὸ χρυσολευκὸν φῶς τῆς πανσελήνου.

Ἦχος κώδωνος με ἀπέσπασε τῶν σκέψεων μου, και λεληθῶτως ἔρριψα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος.

Ἦ ἡμέρα διέλαμπε μετ' ὀλίγον δὲ παρετήρουν μακροθὲν ἅπαντας τοὺς χωρικοὺς, ἐνδεδυμένους ἑορταστικῶς, νὰ πορεύωνται σιμνωῶς εἰς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου, ἠτις κατ' οὐδὲν ἄλλο ἐφέρειρε τῶν πενιχρῶν οἰκίσκων του, ἡ διότι ἔφερον ἄνωθεν τῆς θύρας μεγάλον ζύλινον σταυρὸν.

Ἠγήθη και βραδέως ἐπορεύθη, ἵνα προσευχηθῷ και ἐγὼ.

Μόλις εἰσῆλθον ἐν τῷ πτωχῷ ἐκείνῳ ναῶ κατελήθηον ὑπὸ φρενός.

Πρὸ τῆς ὀρειᾶς Πυλῆς ἵστατο ὁ ἱερεὺς... ὦ! ναί, δὲν ἠπατώμην! ἦτο ὁ ἱερεὺς... μ' ἔπεισαν αἱ λέξεις, ἀς προσεπάθει ν' ἀπαγγείλῃ, μοι τὸ διεβεβαίωσαν πάντες οἱ ἐκκλησιαζόμενοι, σκανδαλισθέντες διότι τοσάκις ἐκπληκτός τοὺς ἠρώτησα ἕαν ἀληθῶς αὐτός ἦτο ὁ ἱερεὺς.

Αὐτός ἦτο! Ἐκαλεῖτο πατῆρ-Ματθίος, και δὲν ἐφαίνετο μεγαλύτερος τῶν τριάκοντα και πέντε ἔτων.

Υψηλὸς και ἰσχνός, με ἡλιοκαεὲς πρόσωπον, ἀγρία και ἀκατον ὑπέρθρον κόμην, γρυπὴν ρίνα, ὄξειαν σιαγόνα, ἔρρυτιδωμένα χεῖλη, ἐφ' ὧν ὡς μύσταξ ἐχρησίζετο ὀλίγαι τρίχαις χονδραὶ και τεταμῆναι, ἀγένειος ἐντελῶς και μονόφθαλμος, ἔφερον ἀντὶ ἀμφίων τῆς ῥάσων τοὺλάχιστον, μοροφύλλων φουσανελλαι μακρὰν και ρυπαράν, τεμάχου δερμάτος διὰ ταινιῶν δερματικῶν ἐπίσης κρατούμενον κάτωθεν τῶν γυμνῶν και ἐντελῶς ρυπαρῶν ποδῶν του, ὑπενδύτην λευκὸν και ἀνοικτὸν ἐμπροσθεν, οὕτως ὥστε ἐφαίνοντο τὰ εὐρεῖα και ὀστεῶδη στήθη του!

Και ἵστατο ἐκεῖ, λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου αὐτός, ὄρθιος, με κακλιμένην τὴν κεφαλὴν ἐπὶ βιβλίου, ὅπερ ἐκράτει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, μετὰ κόπου προσπάθειών ν' ἀναγνώσῃ και μὴ κατορθῶν ἡ νὰ συλλαβίῃ μόνον παράτονα, ἐνθ' διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐκράτει τὸ καλημαυχίδιον του, ὅπερ μετὰ τοῦ λελιπασμένου και κατεφαρμομένου ἐπιτραχηλίου του ἦσαν τὰ μόνια, ἄτινα ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ κόσμου τὸν ἱστολοῦσαν.

Ἐγαλίωσα τὴν ἐκπληξὴν και τὴν ὀργὴν μου, ἵσταύρωσα τὰς γέγρας και ζυμινὰ, ἐμεινα ἀφωσὸς μόνον και μόνον, ἵνα μὴ τα-

ράξω τὴν προσοχὴν τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων χωρικῶν.

Ὅλίγα ἐβλόνας κρημάμεναι ἐκ τῶν τοίχων, με τὰ σκελετώδη σώματα και τὰ πινναλέα και ἀλλοίθωρα πρόσωπα τῶν ἁγίων, οὗς κατὰ πείσμα ν' ἀπαίτησιν τῶν ἐρυθροῦ γράμμασαν ἐπιγραφῶν παρίστανον, και ἀντὶ τῆς ἠδύτητος και παρηγορίας, ἣν προωριστά ν' ἐπιγέωσαν ἐπὶ τῆς προσευχομένης και μετανοούσης ψυχῆς, ἐμπνέουσαι ῥίγος και ἀποστροφῆν... λεπτόταται τινες ὠχραὶ λαμπάδες ἐπὶ τῆς διὰ φιλοτάπητος ρακῶδους ἐπιστρωμένης Ἁγίας Τραπεζῆς, ἐφ' ἧς ὁ Ἐσταυρωμένος, και πενιχρός φανὸς ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ὀροφῆς διὰ σχοινοῦ μελανοῦ ἐκ τῶν πολλῶν χρόνῶν αἰωρούμενος... ἰδοὺ ἡ πολυτέλεια και ὁ καλλωπισμὸς τοῦ ἐκκλησίου ἐκείνου. Οἴκου...

Ὁ πατῆρ-Ματθίος κρατῶν πῆλινον θυμιατήριον και μορφυρίζων, ἐξέρχεται τοῦ Βωμοῦ και θυμίζει τοὺς πιστοὺς.

Ὁ ὀρθάλμῳς του με παρατήρει τόσο παραδόξως, ὥστε ἀποστρέφω τὸ πρόσωπὸν μετὰ δέους.

Πῆραυτα ὅμως μεταστρέφομαι και προσήλω τὸ βλέμμα κατὰ πῆλκος ἐπὶ τοῦ ἀλλοκοτού αὐτοῦ ἱερέως, ὅστις εἶχε παύση νὰ θυμιαζῇ και ἐφῶνε πρὸς τινὰ παιδῆ, ὀλίγα βήματα μακρὰν ἱστάμενον:

— Μωρ' δὲν πῆγες νὰ τὸν ρωτήσης πόσο μούστο θὰ πάρῃ;

— Ὅχι, ἀπήντησε δουλῶς τὸ παιδίον.

— Γιατὶ μωρὸ π' ἀνάθεμά σε;

— Γιατὶ ἦρα τὸ παιδί σου και μούπε πῶς θάρθῃ ὁ ἴδιος.

— Γρημενοβόλητου γρήγορα! τσακίσου στὴ στιγμή και πῆγαινε!

Ὁ παῖς ὑπήκουσε και ὁ πατῆρ-Ματθίος ἐξηκολούθησε τὸ θυμιατῆ του.

Ἡ ἀγανάκτησίς μου ἐκορυφώθη οἰκτείρων δὲ τοὺς αἰτίους τῆς ἀθλιότητος αὐτῆς και ἐπικαλούμενος κατὰ τῆς κεφαλῆς των τὴν θεῖαν τιμωρίαν, ἔρριψθην εἰς λαθύρινθον σκέψων... χωρὶς οὐτε νὰ φαντάζωμαι ἕγω, ὅτι νεῖ ἐκρηξῆς, μεγίστη, φρικώδης, ἀπίστευτος μοι ἐπιφύλασσετο.

Ἐἶχεν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἁγίου Ευαγγελίου.

Και ἰδοὺ ὁ πατῆρ-Ματθίος κρατῶν διὰ τῶν δύο χειρῶν μικρὸν ἐφθαρμένον βιβλίον και τεινῶν αὐτὸ πρὸς τὸ θεοσεβῆς ποιμνιὸν του, ἀρχίζει νὰ συλλαβίῃ βραδέως και ἐσφαλμένως τὰ ἑξῆς:

«Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ Βασιλέως»

— Παπᾶ!... ἐξέφυγε τῶν χειλέων μου.

Ἀλλὰ τὰ ὄργια βλέμματα τῶν μετὰ κατανύξεως ἀκροαζομένων χωρικῶν μοι ἐπέβαλον σιωπὴν... κερνωῶς δὲ και πλήρης θάμβους παρετήρουν τὸν πατῆρ-Ματθίον, ὅστις γαυριῶν και καταπίνων, — παρὰ τὴν ἐλπίδα μου, ὅτι κατὰ λάθος στιγμιαίως ἀναγνωρισθόμενον θὰ παρητήτο τοῦ Ευαγγελίου αὐτοῦ, — ἐξηκολούθησε φελλίζων.

«... Ἰδοὺ Μάγοι ἀπὸ Ἀρατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα λέγοντες...»

Ἐξῆλθον δρομαίως.

Μοι ἦτο ἀδύνατον νὰ παραμεινῶ ἐπὶ πλέον.

Μετὰ μίαν ὥραν συνήντησα τὸν πατῆρ-Ματθίον, εὐσεβῶτως δὲ τῷ παρετήρησα, ὅτι τὸ Ευαγγέλιον, ὅπερ ἀνέγνωσε κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς πρώτης Ὀκτωβρίου, ἀναγνωσκέται τὴν εἰκοστὴν πέμπτῃν Δεκεμβρίου, ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, και προσεφέρθη νὰ τὸν διδάξω τὴν χρῆσιν τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἱεροῦ Βιβλίου εὐρετηρίου, ἵνα μὴ ὑποπίπτῃ εἰς παρόμοια ἀσυγχώρητα λάθη ἄλλ' ἐκείνος στωικῶς με ἀπεστόμωσε διὰ τῶν ἑξῆς:

— Κι' ὅταν πρωτόγιναι παπᾶς μου τὸ δεῖξάναι, μὴ γὼ δὲ κάθουμαι νὰ σκοτιζοῦμαι ἀφοῦ δὲ μωρὸν νὰ τὸ καταλάβω. Λοιπὸν τί κάνα. Ἀρχίζω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸ Βαγγέλιον και ὅ, τι λέγῃ σὲ κάθε Κυριακῇ! Σὲν τελειώσω ὅλα τὰ φύλλα πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν... Βαγγέλιον νὰ διαβάξῃ κανεῖς!!!

Δάπ.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΣΑΜΟΥΗΛ Γ. ΧΑΟΥ

(Τέλος)

VII

Ὅτε κατὰ τὴν ἀνοξίν τοῦ 1854, ὁ ἐκ τοῦ Βορρᾶ καπνὸς τῶν σπληδόλων ἤρξατο νὰ καλύπτῃ τὸν οὐρανὸν διὰ μελανῶν και πυκνῶν νεφῶν, και ἡ Ἀνατολὴ ὅλη ἦν τὸ θέατρον μεγάλης και αἰματηρᾶς πάλης, ἡ Ἠπειρὸς και ἡ Θεσσαλία ἀφυπνισθείσαι ἐκ τοῦ ληθάργου τῆς δουλείας ἠγέρθησαν, ὅπως και αὐταὶ θραύσωσι τὰς ἀλύσις τὰς ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας δεσμευομένας αὐτάς. Ἐπὶ τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῇ ἀγγεῖλις ὁ Δρ. Χάου προητοιμάσθη, ὅπως ἀπέλθῃ ἐκεῖ και προσενέγκῃ τὰς πολιτικῶς αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Ἀλλὰ μαθὼν ἀκολούθως, ὅτι ἡ Ἑνωμένη Διπλωματία, οὐ μόνον ἀπεδοκίμασεν ὀλοσχερῶς τὸ κίνημα, ἀλλὰ και προσεπάθει νὰ καταβάλῃ αὐτὸ, ἀπειλοῦσα διὰ κατοχῆς τὰς Ἀθήνας, ἠναγκάσθη μετὰ ψυχικοῦ ἀλγους νὰ παραιτηθῇ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ:

Ὁ Δρ. Χάου και πολλοὶ ἄλλοι Ἀμερικανοὶ φιλελλήνες ἐφρόνον, ὅτι οἱ Ἕλληνες τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων ἠθικῶς μεν ἰδικοῦντο νὰ ἐπαναστατήσωσι κατὰ τῶν τυράννων των, δὲν ὤφειλον ὅμως νὰ δώσωσι πίστιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῆς Ρωσίας, και τέλος, ὅτι ἐσφαλῶν μεγάλως ἐγεγόνθη, νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, καθ' ἣν στιγμὴν δύο τῶν μεγίστων ἐθνῶν ἦσαν στενώς συνδεδεμένα μετὰ τῆς Τουρκίας και ἐν πολέμῳ μετὰ τοῦ ἀσπόνδου αὐτῆς ἐχθροῦ, τῆς Ρωσίας.

Ἡμεῖς ὅμως φρονοῦμεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον πολὺ ἰσχυροτέρους λόγους κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας, ἢ τινὰ πᾶν κρατῶν τῆς Ἑνώσεως κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ τοῦ κρατοῦντος αὐτὰ ἀλυσόδετα τῷ 1848. Ὁ Οὐγγρικὸς ἀγὼν, οὐτινος τὸ τέλος ὑπῆρξε τοσοῦτῳ δυσάρεστον και λυπηρὸν,

δικαίως δτήγειρε τὴν ἠθικὴν ἀγανάκτησιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, τὰ δὲ ἀδικήματα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Μεγυάρων ἀριθμηθέντα και μετὰ θαυμασίας ἐγλωττίας ὑπὸ τοῦ Κουρὸν ἐκτεθέντα, ἦσαν μηδαιμνά, ἐντελῶς μηδαιμνά παραβαλλόμενα πρὸς τ' ἀπερίγραπτα, ὅσα οἱ Ἕλληνες τῶν παρχιῶν ἐκείνων τῆς Ἑνωμένης Τουρκίας ὑπέστησαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας... Δυστυχῶς ὅμως, ἄλλως ἔδοξε τῇ Ἑνωμένη Διπλωματίᾳ... Ἀλλὰ ἠδυνάτο τις νὰ περιμένη βελτίονα παρὰ διπλωματίας, ἦτις, ἀφοῦ πρὸ τινῶν ἐτῶν διεμαρτυρήθη δικαίως και λογικῶς κατὰ τῶν τοῦ Ναπολέοντος ἀρπαγῶν και σφετερισμῶν, ὑπερέβη κατόπιν αὐτὸν και τὰς ἀρπαγὰς διανείμασα εἰς ἑαυτὴν τὰ ἐτῆ, ὡς ἕαν ἦσαν ἀγέλαια κτηνῶν, και ἐπιβάλλουσα σύναμα τοῖς Πεδιμοντιοῖς, Νεαπολιτανοῖς και Ἰσπανοῖς τὰς πέδας εἰδεχθῶς τυραννίας, ἀς διὰ τοσοῦτων θυσιῶν εἶχον θραύση;

Ἡ Ἑνωμένη Διπλωματία ἀνεκάθεν ὑπῆρξε τῇ Ἑλλάδι μίαν τῶν μεγίστων πληγῶν ἐν δὲ τῇ περιπέσει αὐτῇ οὐ μόνον κατέβαλε τὴν ἐπανάστασιν, ἀλλὰ και πικρῶς κατηγοροῦσε τοὺς Ἕλληνας, ὡς παραβιάζοντες τὴν ἀδελφότητά, ἐπειδὴ ἐβάθθουν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαναστατημέναις ἐπαρχίαις. Οἱ πρέσβευται μέγιστα Ἀγγλίας και Γαλλίας ρητῶς διεκοίνωσαν πρὸς τὴν βασιλεῖα και τὴν βασιλισσα τῆς Ἑλλάδος, ὅτι θὰ κάμωσι κατοχὴν ἐν Ἀθήναις.

Ἡ βασιλισσα ὅμως Ἀμαλία—εἰρήσθω πρὸς ὄζαν αὐτῆς.—διεμαρτυρήθη ἐναντίον τοιαύτης προσβολῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος και διεκήρυξεν, ὅτι θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἀνάκτορον της, θὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, θὰ ἀναπεσῇ τὴν σμαίαν τῆς ἐλευθερίας και θὰ προσκαλέσῃ ὀλοκληροῦν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως ἀκολουθήσῃ αὐτὴν τοσοῦτον δὲ ἐνεθουσιάζῃ, ὥστε μετὰ δυσκόλιας ὁ βασιλεὺς και οἱ φίλοι της ἠδυνήθησαν νὰ καθησυχάζωσιν αὐτὴν.

Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἱπποτισμοῦ χιλιάδες ἱπποτῶν ἤθελον συναθροισθῆ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου ὑπὸ τὸ λάβαρον τοῦ σταυροῦ, ὅπερ αἱ τρυφεραὶ μεν, ἀλλὰ σπιθαραὶ χεῖρες τῆς θὰ ἐκράτουν διευτυχῶς παρηλθόν ὁ αἰὼν τοῦ ἱπποτισμοῦ διεδέξατο δ' αὐτῶν ὁ αἰὼν τῶν προτοκάλων!

Πλὴν δέον νὰ μὴ λησμονήθῃ, ὅτι ὑπερῶνα πάχτων τοῦτων ὑπάρχει ἡ δημοσία γνώμη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὡς τὸ φάσμα τοῦ Βῆκου, ἀείποτε ἀκολουθοῦσα τὴν δύναμιν τοῦ ἰσχυροτέρου ἐν μέσῳ τῶν θριάμβων του, ὑποδεικνύων αὐτῷ τὰ ἄθωον αἶμα ὅπερ ἔχουσαν, ὅπως κέρσῃ τὴν φιλοδοξίαν του... Ὁ δικαίος και ἀμερόβλητος οὐδὸς δικαίως θὰ διατρύξῃ τὰ οὐς του μετὰ τὴν φωνὴν τῆς ἀδικηθείσης δικαιοσύνης, διακηρύττων και εἰς αὐτὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν ὀργὴν και τὴν ἀγανάκτησιν σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κατὰ τὸ μέγιστον ἀδικόν, ὅπερ νὰ Ἑνωμένη Διπλωματία, διέπραξε κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἠπειροῦς και Θεσσαλίας.

Ἐνταῦθα ὅμως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Ἀγγλία, μεταμεληθεῖσα διὰ τὸ ἀδικόν, ὅπερ διέπραξε κατὰ τῆς Ἑλλά-

δος διαρκούντος τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, προσεπάθησε νὰ ἐξλιεώσῃ αὐτήν. Ὁ Γλαδ-στον ἀναφέρει ὡς βεβαίωτατον ὅτι, ὅτε ὁ πρωθυπουργὸς Πάλλμερστον και ὁ ἐπὶ τῶν ἑξωτερικῶν Ρώσος ἀπεφάσισαν τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου, οἱ δύο οὗτοι πολιτικοὶ ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως παραχωρηθῇ και ἡ Ἠπειρὸς και ἡ Θεσσαλία τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' αἱ ἄλλαι δυνάμεις ἀπερίφραξαν διαρρηθῆν τὴν πρότασιν ταύτην τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως (α).

VIII

Ὅτε κατὰ τὸ 1866 ἡ ἠρωικὴ Κρήτη ἠγέρθη και πάλιν, ὅπως ἀποσείσῃ τὰς πέδας, δι' ὧν ἐδεσμεύετο ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, ὁ γρηναῖος Χάου, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ κ. Λεωνίδα Ροδοκανάκη και ἄλλων, ἔσπευσεν ἐκεῖ, ὅπως συμμετάσῃ τῆς ἐπανάστασεως και ἐξυπηρετήσῃ αὐτήν. Δυστυχῶς ὅμως οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ, διότι ἡ Ἑνωμένη Διπλωματία, — κατῴρθωσε διὰ ψευδῶν προφάσεων νὰ καταπιῇ τοιοῦτον περιφανῆ γένωα. Οὐδεὶς συνησθάνθη τόσο καιρίως τὴν σίκτην ἀποτυχίαν τούτου, ὅσον ὁ Δρ. Χάου. Μίαν δὲ ἠμέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Κρήτης εἶπε πρὸς τινὰ φίλον του.

«Ἡ Ἑνώπιθ θὰ δώσῃ λόγον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς ἐλευθερίας, και τῆς δικαιοσύνης διὰ τὴν ἀσπλαγχνον, ἀντιχριστιανικὴν και ἀνομον συμπεριφορὰν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρητικὸν λαόν. Εἶνε αἰσχος, ἐν πληρῇ 19ῳ αἰῶνι νὰ βλέπῃ τις τὴν Χριστιανικὴν Ἑνώπιθ προσπαθοῦσαν νὰ καταπιῇ ὄζακα γένων και πολυμῆρων χριστιανῶν, ἀγωνιζομένων πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν ἐκ τῆς τυραννίας, τῆς βαρβαροτήτος και τῆς ἀμαθείας. Ἐν τοιοῦτῷ θεάματι ὁ φιλόανθρωπος ἀδύνατον νὰ μὴ χυσῇ πικρὰ δάκρυα. Ἡ Κρήτη και μετὰ τὴν ἀπότυχίαν ταύτην δὲν πρέπει νὰ ἀπελπισθῇ... Ἦπάργῃ Θεὸς ὁ θάττων ἡ βράδιον εἰσκούσων τὰς παρακλήσεις τῶν τέκνων της, ὅπως αὐτὰ ἐκ τῶν ὀνύχων τῶν ἐχθρῶν τῶν καὶ στένων τὰ ὀπλα των διὰ πληρεστάτης νίκης.»

Εἶτα ἐμίλησε περὶ διαφορῶν ἀντικείμενων, ἐμείβεθ δὲ πικροτάτῃ τὴν διαγωγήν τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὡς πρὸς τὴν μετὰφορὰν τῶν Ἑλλήνων φυγάδων ἐκ Κρήτης, ἀποκαλέσας αὐτὴν ἐγκλημα καθοσίωσέως.

Ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ ἔχει οὕτως:

Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις πρωθυπουργούντος τοῦ Λόρδου Βῆκουσφιλδ, προβομένη μὴ ἡ Πύλην ἐκλάβῃ τὴν διὰ τοῦ ἀγγλικοῦ πλοίου Assurances μεταφορὰν φυγάδων τῶν ἐκ Κρήτης εἰς Ἀθήνας, οὐχὶ ὡς ἔργον φιλοανθρωπίας, ἀλλ' ὡς δειγμὰ συμπάθειας ὑπὲρ τῶν ἐπαναστατῶν, διέταξε τὸν Λόρδον Στάνλεϋ, ὑπουργὸν τῶν ἑξωτερικῶν, ἵνα τηλεγραφήσῃ πρὸς τὸν ἐν Μεσογείῳ Ἀγγλὸν ναυάρχον ἀπαγορεύσῃ τὴν μεταφορὰν Ἑλλήνων φυγάδων ἐκ Κρήτης. Ἐν ἄλλαις λέξεσι ἀπηγόρευσε τοῖς Ἀγγλοῖς πλοιοκροῦσι νὰ μεταφέρωσι γυναίκας, παιδᾶς και...

Ὁ δὲ στρατηγὸς Οὐίλσον ἐγραψεν ἡμῖν τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1868 ἐκ Νέας Υόρκης: «Πιστεύω ὅτι διαρκούσης τῆς ἐν Μεσογείῳ διαμονῆς τοῦ ἀνδρείου φίλου μου Φάροραου, θὰ ἐτιχῆς τῆς ευκαιρίας νὰ γνωρίζῃς αὐτὸν προσωπικῶς. Ἐκ τῶν ἐφημεριδῶν τῆς σήμερον μαθῶνα, ὅτι ὑποδεξάμενος ἐν Τεργεστῇ ἐπιτροπὴν Κρητῶν, ἐξέφρασαν εἰς τὴν προσφώνησιν αὐτῶν τὴν ἠγωνικὴν συμπάθειαν, ἣν ἅπαντα τὰ ἠνωμένα Κράτη τῆς Ἀμερικῆς αἰσθάνοντα,

γέροντας εἰς ἀσφαλὲς μέρος μακρὰν τῆς θηριάδους λύσεως τῶν Τούρκων. Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω νὰ ἐκφράσωμεν τὴν θλίψιν ἡμῶν και ἐκπληξιν πῶς τὸ φιλελευθέρων κόμμα, τὸ αἰετοτε διακρίθῃ ἐπὶ φιλοανθρωπίας, ἐπέτρεψεν εἰς τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον νὰ πολιτευθῇ τοσοῦτον ἀσπλαγχνῶς κατὰ τῶν δυστυχῶν Κρητῶν, ἐπιλήθρον οὕτω γενόμενον τῶν μεγαθύμων ἐκείνων Ἀγγλων τῶν ἐπιπληξάντων τὸν ἥρωα τοῦ Ναυαρίνου και ἀνακαλέσαντων αὐτὸν ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως, διότι ἐπέτρεψεν Ἀγγλοῦται πλοῖα νὰ μεταφέρωσι ἐκ Πελοποννήσου εἰς Ἀλεξάνδρειαν αἰμαλιώτους Ἑλλήνας!...

Ἐπειδὴ δὲ τὰ γεγονότα εἰσι πρόσφατα, οὐδὲλως δεόνται διεξοδικῶς ἀνακεφαλαίωσις. Ἡ στυγερὰ ἀπάνθρωπος και βάρβαρος αὐτῆ πράξις τῆς Ἑνωμένης Διπλωματίας προξενήσων, ὡς εἰκόσ, μεγίστην ἐκπληξιν και δυσάρεσκίαν ἐν Ἑλλάδι, κατεδικάσθη δὲ παρὰ τῆς πεπολιτισμένης δημοσίας γνώμης, ὡς ἀναξιοπρεπῆς και καταχθόνιος...

Ἡ Κρήτη ἐγένετο θῆμα τῆς Ἑνωμένης Διπλωματίας. Καὶ ὁ μὲν Λόρδος Βῆκουσφιλδ ὑπῆρξεν ὁ κατήγορος, οἱ δὲ Ἑνωμένοι Διπλωμάται, οἱ δικασταὶ οἱ καταδικάσαντες αὐτὴν εἰς θάνατον, και ἐτελεστής τῆς ἀποφάσεως, ἡ μᾶλλον δῆμος, Ναπολέων ὁ Γ'. Ὅθεν ἡ ἠρωικὴ Κρήτη ἐσφαλίσθη και ἰδολοφρονήθη ὑπὸ τῆς Ἑνωμένης Διπλωματίας, παρὰ τὰς ἠρωικὰς θυσίας τῶν ἀνδρείων αὐτῆς τέκνων, ὧν ἕκαστος εἰσέτι φέρει τὰ μαρτύρια πολλῶν ἀγῶνων γεγραμμένα διὰ τοῦ σιδήρου και τοῦ μολύβδου τῶν Ἀγαρηνῶν, και οὐ ἐκάστη πληρῇ ἀνατολὴ κατόρθωσιν τιπραχθῆν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας... Ἐὰν ὑπάρχη θεοδουλωμένη Ἑλληνικὴ χώρα, ἀξία ἐλευθερίας, εἶνε ἡ ΚΡΗΤΗ.

Ὁ λαὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, αἰετοτε γενναῖος και μέγας ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αἰσθήμασιν αὐτοῦ, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Φιλελλήνου Χάου και ἄλλων, ἐσχημάτισεν ἐπιτροπείαν πρὸς συλλογὴν χρημάτων τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε λίαν ευχάριστον. Πολεμφοδία ἐστάλησαν εἰς Κρήτην διὰ τοῦ Δρ. Χάου και ἐνδύματα και ἄλλα βοηθήματα εἰς Ἀθήνας, πρὸς περίθαλψιν τῶν προσφύγων Κρητῶν, ἀτινα ὁ κ. Ἰωκεριαν, πρεσβευτῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, διένειμε πρὸς αὐτοὺς. Οἱ δὲ Κρητες μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν και τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν πορευθέντες εἰς τὸν οἶκόν του, ἐξέφρασαν τὴν πρὸς τὸν λαόν τῆς Ἀμερικῆς ἐγκάρδιον αὐτῶν εὐγνωμοσύνην.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Οὐίλσον ἐγραψεν ἡμῖν τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1868 ἐκ Νέας Υόρκης:

«Πιστεύω ὅτι διαρκούσης τῆς ἐν Μεσογείῳ διαμονῆς τοῦ ἀνδρείου φίλου μου Φάροραου, θὰ ἐτιχ

«Ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας τῆς Κρήτης.»

Παραβάντες τὴν μικρὰν ταύτην βιογραφίαν τοῦ Δρ. Χίου, ἐπισημαζόμενοι αὐτὴν διὰ τῶν τελευταίων λόγων, οὓς ἐγράψεν ἡμῖν, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσωμεν ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν:

«Καταλείποντές με μετὰ πολυχρόνιον γνωριμίαν 7-8 ἐτῶν, ἐπιτρέψατέ μοι ὡς ἐκφράσω τὴν εὐκρινεστάτην ἐπιθυμίαν μου διὰ τὴν μέλλουσαν ευθυμίαν καὶ εὐτυχίαν ὑμῶν, Συγχαρησάτέ μοι ἐν τολμῶν νὰ εἶπω ὑμῖν, ὅτι εἰσερχόμενος ἐν δημοσίαις καὶ εὐρυτεροῖς κύκλοις ἀναλαμβάνετε μείζονα εὐθύνην, ὅπως ποιήσετε καλὴν χρῆσιν τῶν γνώσεων, ἀς ἐκτήσαθε ἐνταῦθα. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι παρουσασθείσης ευχαρίστια θὰ προσπαθήσῃτε νὰ ἐπιβλέψατε τὴν ἡμετέραν πατριδα διὰ τῶν μεγάλων ἀρχῶν, ἀς ἐνταῦθα ἐδιδάχθητε. Πρὸ πάντων οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῆτε, ὡς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνας, ὅτι ἡ Ἐλευθερία Ἑλλάδος εἶνε τὸ κέντρον τοῦ πόθου καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν χριστιανισμὸν τῆς Ἀνατολῆς.

Γ. Δ. Κ.

ΠΡΩΤΟ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

«Ἐνα χαρούμενο πουλί, ἀμείβοτο, σὸν πόνο, πρωτοπέτρε ἀπὸ φωνῆς κρυμμένη, σὴ κλειδιά καὶ σὸυς κινδύνους ρίχνεται, ἐξένοιαστο καὶ μόνο. Βλέπει πουλάκια ποῦ πετοῦν σὴ δὲν λαγκοδιά καὶ ἀπορεῖ, γιατί κι' αὐτὰ δὲν τρέχουνε μαζὺ του... Ἐργαστείε καὶ τραγουδεῖ, μὲ τὴ γλυκὴ φωνή του...»

«Φίλω γιὰ τὰ ἐνά, μόνο, δίχως συντροφιά σ' ἄλλαις χώρας ν' ἀπατήσῃ ἄλλη ὁμορφιά. Τρέχω νῆδρον ποταμίσια ποῦ γοργοκυλῶν λουλουδιὰ καὶ μυρσῶν, νύχτες νὰ γελῶν ἄθρο καὶ τὸ σύντροφόν μου, ταίρι ζηλευτὸ καὶ μαζὺ του, σὴ ὀφρῆναι θὰ γλυκοπετῶ...»

«Τι χαρὰ μου! θὰ πετῶ δίχως νὰ σταθῶ καὶ μακριὰ ἀπ' τὴ φωνή μου θὰ ζημερωθῶ. Ὅ, ἀνεθώ καὶ χαρμιά νύχτα, σὴ κορη βουνοῦ νὰ μετρήσω ἐνα, ἐνα, σ' ἄστρα σ' ὄφρανον, θὴ νὰ ἰδῶ, εἰς πρῶγμαι εἶνε κ' ἡ γλυκὴ αὐγὴ ποῦ σκορπίζει τόση λάμψη καὶ χαρὰ σ' ἡ γῆ...»

Καὶ τὸ δούτυχο πουλάκι, συγχαίνει τὰ φτερά του καὶ πετᾷ, καὶ τρέχει νῆδρον, νύχτα μέρη, τὴ χαρὰ του.

Ἦλέ, τὸ ἰδίον τὸ πουλί, γλιτωσάντωνμένο μὲ μύριας πίκραις, καὶ καυμούς, καὶ λούπαις ποτιόμενον, σ' ἐνοῦ δέντρον ἐροχλάδο καὶ πάλι κελαιδεῖ... Εἶρχνε ματιὰ κυνητὴρὴ τριγύρω του. Μπροστὰ του βλέπει μισοχέιστη φωνή... τὴν ἔρημη φωνή του καὶ τὰ πολλὰ του βῆσανα, μὲ πόνο τραγουδεῖ...

«Γύρισα τοῦ κόσμου ὅλου κάθε μὲ γωνιά. Εἶδα ἔντρο ἀνθρῶμεν μέσ' σ' τὴ χειμωνιά. Ἦδρα θάλασσα; γαλαξίας ὅαν τὸν ὀφρανό καὶ πηγὴ νεροῦ, κρυμμένη μέσα σ' τὸ βουνο. Ἦδρα ταίρι ἀγαπημένο, ζηλευτὸ πουλί; ὁμορρο ὅαν ἐνα ρόδο... μὲ γλυκὸ φίλ...»

«Κρίμα ὁμῶς μέσ' σ' τοῦ κόσμου ὅλου τὰ καλὰ. Μ' ἦδραν βῆσανα μεγάλα, βῆσανα πολλὰ. Σκότωσαν τὸ σύντροφόν μου, κίνδυνοι κρυφοὶ δὲν μ' ἀφίνουν νὰ ζητήσω ζῆσσο τροφή,

καὶ πετᾷ δούτυχομένο μέσ' σ' τὴν... ἀπορεῖ... Ἄγ! βάρθρα τὸν κόσμο, τὸν κακὸν κόσμο...»

Καὶ τὸ δούτυχο πουλάκι ἐτραγουδεῖ ἀκούμα ὅταν κυνηγὸ τοῦρεῖ τὸ μὲ νεκρὸ στο χωμα

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ἡ ΚΩΦΑΛΑΛΟΣ (ἀεθλίμα)

«Ἦτο δεκαεξαέτις! Εἶχε πρόσωπον ὠσειδές, χαρακτηριστικὰ συμμετρά, κρῖνην καστανόχρου, ὀφθαλμοὺς γλυκεῖς καὶ μελαγχολικοὺς, ἀνάστημα μέλλον ὑψηλόν καὶ βάδισμα μεγαλοπρεπές. Ὅταν τὴν ἐβάπτισαν τὴ ἑδέκων τὸ ὄνομα Ἑλένη, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο οὐδέποτε τὸ ἤκουσεν. Ἠγάζετο εἰς ἐν ἐκ τῶν ἐν Πειραιεὶ βιομηχανικῶν καταστημάτων, καὶ αἱ συνεργάτιδες τῆς τὴν ὠνόμαζον βωβὴν. Αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομα τῆς.

Οἱ γονεῖς τῆς ἦσαν πτωχοὶ ἀπέθανον — καὶ ἀφήκαν τὴν θυγατέρα των πᾶμπωχον, τὴν ἀφήκαν ὀφρανήν καὶ ἔρημον. Ἦτο μικρὰ ὅταν ἔχασε τοὺς γονεῖς τῆς, οἵτινες δὲν ἔδοκιμασαν τὴν μικρὴν διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς θυγατρὸς των. Τὴν ὀφρανήν παρέλαθε γείτοναις ἀξέχως καὶ τὴν ἀνέτρεφεν, εὐσπλαγχνισθεῖσα τὸ ἐγκαταλειμμένην βρέφος, ὅπερ ἦτο ὠραῖον ὡς ἄγγελος.

Ἦτο τότε δύο καὶ ἡμίσειος ἐτῶν, καὶ ἀναρθρὸς μόνον ἤχοι ἐξήρχοντο τοῦ ροδοχρόου στόματός τῆς. Οἱ θεοὶ γονεῖς ἀνηύχον περὶ τοῦτου οὐκ ὀλίγον, ἀλλ' ἔδειξε νὰ πεισθῶσιν εἰς τὴν γνώμην τῶν γειτόνων, ὅτι τὸ παιδί ἔχει γλωσσόδετη. ἔλεγον δέ, ὅτι ἀν τὸ κορίτσι κλείσῃ τὰ τρία χρόνια καὶ δὲν μιλήσῃ, νὰ καλέσουν μίαν γοργά, γνωστὴ γιὰ τὴν τέχνην τῆς, νὰ κόψῃ τοῦ παιδιοῦ τὸν γλωσσόδετη.

Ἡ κόρη ἐν τούτοις συνεπλήρωσε τὸ τρίτον ἐτος τῆς ἡλικίας τῆς, ἀλλ' οὐδεμίαν λέξιν ἠδύνατο νὰ προφέρῃ, οὔτε μπαμπά οὔτε μαμά! νὰ ἀκούσουν καὶ αὐτοὶ τὰς τρυφεράς καὶ παρηγορῶν τῶν λέξεις, ἔστω καὶ παρὰ θεοῦ τέκνου. Καὶ τὸ ἦγάπων τόσον πολὺ!

Ἐπὶ τέλους, μὲ τῶν ἡμερῶν, οἱ θεοὶ γονεῖς τῆς Ἑλένης ἀπεράσισαν νὰ καλέσουν τὴν γνωστὴν γραϊὰν νὰ κόψῃ τὸν γλωσσόδετη τοῦ παιδιοῦ. Ἦλθεν ἡ γραϊα.

— Γερόντισσα, — τῆς λέγει ἡ θετὴ μητέρα, — ὅ, τι μοῦ ζήτησες θὰ σοῦ τὸ δώσω, μόνον τὸ Ἐλενάκι μου, νὰ μοῦ κάρμης, νὰ μιλῆσῃ... — Κυρὰ μου, ὅ, τι θέλει ὁ Θεὸς, κι' ὅ, τι μπορῶ νὰ κάρμω, θὰ τὸ κάρμω, φέρετ' ἔδω τὸ παιδί.

Ἡ θετὴ μητέρα προσήγαγε τὴν Ἑλένην κρατοῦσα αὐτὴν τῆς χειρὸς. Ἡ γραϊα ἠτένιζε τὸ κοράσιον, μὲ ἐμπειροὶν δὲ βλέμμα ἐξήτασεν αὐτὸ, περιεργαζομένη τὴν μορφὴν του.

— Τροῦ! νὰ μὴ βασικαθῆ! καλὴ τί ὠραία μάτια εἶν αὐτὰ! ἐπρόφερε θαυμάζουσα ἡ γραϊα — ἔλα δὲ, παιδάκι μου. Ἀλλὰ τὸ παιδίον δὲν ἐκίνηθη τῆς θέσεως

του, μόνον ἰδὲν τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐξέφραζε παράχρητινα καὶ διαταραχὸν... Ἡ γραϊα ἐκάμην εἰς αὐτὸ νεύμα διὰ τῆς χειρὸς νὰ πλησιάσῃ καὶ ἐπανελαθε ταυτὸ χρόνος τὴν πρόσκλησιν τῆς... Οὐκ ἦν φωνὴ οὐδ' ἀκρόασις... Ἡ γραϊα ἐκίνησε περιλυσσομένη τὴν κεφαλὴν, προὐχάθησε πρὸς τὸ κοράσιον καὶ ἐβάπτισε τοὺς βοστρυχοὺς τῆς ἀφθόνου ἐκασθῆς κόμης του... — Ἄνοιξε, παιδάκι μου, τὸ στόματά σου νὰ ἰδῶ ἔχεις δόντια κα... Οὐδὲν κίνημα. Ἡ παιδίον ἐβλεπεν ἡλιθίως πῶς ἦδῃ, ὡς μὲν τὴν γραϊὰν, ὅτε ἰδὲ τὴν θετὴν μητέρα του... — Δὲν μοῦ λέξ, κυρὰ μου, ἀκούει τὸ παιδί... — Μήτε ἀκούει, μήτε μιλεῖ, κυρὰ γερόντισσα... Ἡ γραϊα καταφανεστερον ἐκίνησεν ἦδη τὴν κεφαλὴν τῆς, ἐκπαρῶσα ἴσως διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου τὴν ἀποτύχιαν τῆς. Ἐλάθεν αἰφνης τὸ κοράσιον μετὰ τῶν γονάτων τῆς καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα του. Μετὰ ἐν λεπτόν ἐλαφρὸν καὶ ὑπόκοπος κρότος ἠκούσθη ἐν τῇ στοματί τοῦ παιδιοῦ, μικρὰ φαλλίς κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ φωνὴ γοργὰ ἀντήχησε... — Δός του, λίγο νερὸ μὲ ζῆδι νὰ πλύνῃ τὸ στοματάκι του, εἶπει ἡ χειρουργὸς ἀποταθείσα πρὸς τὴν ἐκπλακτον θετὴν μητέρα, ἥτις δὲν ἀνέμενε τοσοῦτον ταχεῖαν τὴν ἐγχείρησιν... — Ἐγὼ ὅτι μοῦ περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τὸ ἔκασμα, τὰ παραπέρα εἶνε σὸ χέρι τοῦ Θεοῦ... Ἡ θετὴ μητέρα ἔθεσεν εἰς τὴν γείρα τῆς γραϊας ἐν διδραχμοῦ καὶ ἀπέπεμφεν αὐτήν... 2. Ἡ Ἑλένη ἦτο κωφάλαλος... Κατὰ τὸ δώδεκατον ἐτος τῆς ἡλικίας τῆς ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ χάσῃ τὴν θετὴν μητέρα τῆς, ἡ στοργὴ τῆς ὅποιος οὐδὲ τὸ παράπαν ἠλαττώθη μέχρι τελευταίας πνοῆς τῆς. Ἠγάπα τὴν Ἑλένην ὡς πραγματικὸν τέκνον τῆς ἀποθήκευσα δὲ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ συζύγου τῆς τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι οὗτος θὰ υποθέτῃ αὐτήν... Ἀπομείνωσα καὶ δεῦτερον ὀφρανή ἡ Ἑλένη, ἀραιοθῆναι εἰς τὸν θετὸν πατέρα τῆς, προσπαθοῦσα διὰ παντοίων τρόπων νὰ καθιστᾷ ἥττον ὀδυνηρὰν τὴν στέρησιν τῆς συζύγου του, περιποιουμένη αὐτὸν καὶ προλαμβάνουσα ἀπάσας τὰς θηλήσεις του. Ἀλλ' ὁ γέρον ἀπαρηγόρητος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιζῆσῃ τῆς προσφιλοῦς συζύγου του καὶ μετὰ δύο ἐτῆ ἀσθενήσας ἐπὶ μακρόν, μετέστη καὶ αὐτὸς εἰς Κύριον... Κατὰ τὸ διστάκιον τῆς ἀσθενείας τοῦ γέροντος, οἱ καλοὶ σὺγγενεῖς του μένεα πνέοντες διὰ τὴν υλοθέτησιν τῆς Ἑλένης ἢ ἐνόμιζον τετελεσμένην, οὐδόπως ἐναφανίσθησαν ἦδη ὁμοῦς μὲδεις ἐγένετο γνωστὸς ὁ θάνατός του, προσήλθον κατ' ἀρχὰς μὲν ἡπειροὶ καὶ ταπεινοὶ, ἀκολουθῶν δέ, πληροσυνήθους ἐργασίας τῆς, ἦτο ἐκτάκτως ἐκπρωτῆ, ἔφαγεν ὀλίγον, ἀκόλουθως δὲ ἐγερωθεῖσα τῆς τράπεζης, ἤνοιξε τὸ παράθυρον τοῦ

τοῦ ὀφρανοῦ τῆς καὶ καθίσασα παρ' αὐτῷ ἐβουθήθη εἰς διαλογισμοὺς. Βαθεῖς στεναγμοί, οὓς προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ, ἐξέσπῳντο ἀκατάσχετοι τοῦ στήθους τῆς. Ποῖαι σκέψεις ἀπ' γε ἀπλοσῶλον, σὸν γοῶν τῆς δυσπαιούρου κόρης; Πῶς σθεθεῖ ἀνέπιον ἐν τῇ εὐαισθησῇ καρδίᾳ πῶς τελευτήσω καὶ φάλαλου; διελογίζετο ἡ γραϊα, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν τόλμην νὰ τὴν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ αἰτίου τῆς μελαγχολίας τῆς, καὶ ἀν ἠρώτα αὐτὴν μὴ θὰ ἐλάμβανε σαρὴ καὶ λιανοπονητικὴν ἀπάντησιν... Περιεργὰς ὄψα ἡ κυρὰ Θανάσινα, ἡ μάλλον ἐνδικαιοσμένη καὶ μεμνῶσα περὶ τῆς πηγῆς τῆς προστατευομένης τῆς ἀπεφάσισε νὰ καταπνίξῃ τὰ δικήματα τῆς. Παρετήρησε λοιπὸν, ὅτι κατὰ τὴν ἔσπεραν ἐκίνησεν ἡ Ἑλένη ἐπὶ ἰκανῶν ὥραν μεῖνωσα εἰς τὸ παράθυρον, ἀκόλουθως ἔλεισεν αὐτὸ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλῖνῃν τῆς ἀλλ' ἐκ τοῦ θροῦ τῶν συνδόνων καὶ τῶν ἀποτόμων κινήσεων αὐτῆς συνεπέρανε, ὅτι ἡ νεανίς ἠγγρούπη... Ἡ πῶς ζωρὰ καὶ εὐθύνος Ἑλένη κατέστη μικρὸν κατὰ μικρὸν σὺν θρωπῇ καὶ περιλυσσο... Τίς εἶδε ποῖοι διαλογισμοὶ ἀπλοσῶλον τὸν ἐγκεφάλον τῆς; Ὅποια ἀπογοητεύσις περὶ τοῦ μέλλοντος κατέλαθε τὴν ἀτυχὴ κωφάλαλον! Ὡ! ἀν ἠδύνατο νὰ ὀμάλισῃ θ' ἀνεκουφίζετο ἀναμφίβολως... Ἦδη πλέκουσα περιπάδι πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἀρτοῦ καὶ κύπτουσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς ἀπετυφλοῦτο ἐκ τῶν θαυρῶν... Ἡ φιλοθενοῦσα αὐτὴν γραϊα βλεπούσα αὐτὴν ὀσπρῆσαι καταβαλλομένη, ἐφρόντισε νὰ σχετίσῃ αὐτὴν μὲ πᾶ κορίτσια τῆς γειτονιάς, διὰ νὰ ζεσαῖσῃ λίγο τὸ καμμένο τὸ παιδί. Καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἡ ἀγαθὴ γραϊα: διότι ἐκ τῆς γνωριμίας τῆς μετὰ τῶν κοριτσιῶν τῆς γειτονιάς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα στενῶν σχέσεων τῆς, κατορθώθη διὰ μερίστας μίαν ἐξ αὐτῶν νὰ προσληθῇ ἡ Ἑλένη εἰς βιομηχανικόν τι κατάστημα ὡς ἐργάτις... Ὁ καταστηματάρχης ταχέως ἐξέτιμησε τὰς σπανίας ἀρετὰς τῆς κωφάλαλου καὶ εἰς βραχὺ χρόνιον διστάκιον ἠθέλησε τὸν μεσῶν τῆς. Οὗτως ἡ Ἑλένη διὰ τῆς σπανίας εὐφυίας καὶ φιλοπονήσεως τῆς, κατορθώσεν οὐ μόνον τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεα νὰ προσπορήσῃται, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποταμίωσῃ κατὰ μῆνα 15-20 δραχμάς... Ἀνταμοιβῶσα τὴν γραϊὰν, προέτεινεν αὐτὴ νὰ τὴ παραγορήσῃ ἐπὶ ἐνοικίῳ τὸ καλλίτερον τῶν δύο δωματίων τῆς, κατὰ δὲ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἐσοτὴν, τὴ ἑδωρῆσῃ μέλλοντο μαῦρον ἐπάμιον, ὁπερ ἠγόρασεν ἀντι 20 δραχμῶν... Οὕτως διευρυνεῖσάν δύο ἐτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀπίσθεν οὐδὲν νέφος ἐπέσκαψε τὸν ὀρίζοντα τῆς μετὰ τῆς εὐδαιμονίας τῆς... 3. Ἡ Ἑλένη ἐπὶ τῆς ἐκείνης ἡλικίας ἐπαισθητῶς, τὸ δὲ χρῶμα τοῦ προσώπου τῆς ἀπώλεσε τὴν προτέραν ζωρότητα καὶ ἀνθρωπότητά του... Ἐσπέραν τινὰ ἡ κυρὰ Θανάσινα παρετήρησεν, ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπιτρέψασα ἐκ τῆς συνήθους ἐργασίας τῆς, ἦτο ἐκτάκτως ἐκπρωτῆ, ἔφαγεν ὀλίγον, ἀκόλουθως δὲ ἐγερωθεῖσα τῆς τράπεζης, ἤνοιξε τὸ παράθυρον τοῦ

δωματίου τῆς καὶ καθίσασα παρ' αὐτῷ ἐβουθήθη εἰς διαλογισμοὺς. Βαθεῖς στεναγμοί, οὓς προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ, ἐξέσπῳντο ἀκατάσχετοι τοῦ στήθους τῆς. Ποῖαι σκέψεις ἀπ' γε ἀπλοσῶλον, σὸν γοῶν τῆς δυσπαιούρου κόρης; Πῶς σθεθεῖ ἀνέπιον ἐν τῇ εὐαισθησῇ καρδίᾳ πῶς τελευτήσω καὶ φάλαλου; διελογίζετο ἡ γραϊα, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν τόλμην νὰ τὴν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ αἰτίου τῆς μελαγχολίας τῆς, καὶ ἀν ἠρώτα αὐτὴν μὴ θὰ ἐλάμβανε σαρὴ καὶ λιανοπονητικὴν ἀπάντησιν... Περιεργὰς ὄψα ἡ κυρὰ Θανάσινα, ἡ μάλλον ἐνδικαιοσμένη καὶ μεμνῶσα περὶ τῆς πηγῆς τῆς προστατευομένης τῆς ἀπεφάσισε νὰ καταπνίξῃ τὰ δικήματα τῆς. Παρετήρησε λοιπὸν, ὅτι κατὰ τὴν ἔσπεραν ἐκίνησεν ἡ Ἑλένη ἐπὶ ἰκανῶν ὥραν μεῖνωσα εἰς τὸ παράθυρον, ἀκόλουθως ἔλεισεν αὐτὸ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλῖνῃν τῆς ἀλλ' ἐκ τοῦ θροῦ τῶν συνδόνων καὶ τῶν ἀποτόμων κινήσεων αὐτῆς συνεπέρανε, ὅτι ἡ νεανίς ἠγγρούπη... Ἡ πῶς ζωρὰ καὶ εὐθύνος Ἑλένη κατέστη μικρὸν κατὰ μικρὸν σὺν θρωπῇ καὶ περιλυσσο... Τίς εἶδε ποῖοι διαλογισμοὶ ἀπλοσῶλον τὸν ἐγκεφάλον τῆς; Ὅποια ἀπογοητεύσις περὶ τοῦ μέλλοντος κατέλαθε τὴν ἀτυχὴ κωφάλαλον! Ὡ! ἀν ἠδύνατο νὰ ὀμάλισῃ θ' ἀνεκουφίζετο ἀναμφίβολως... Ἦδη πλέκουσα περιπάδι πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἀρτοῦ καὶ κύπτουσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς ἀπετυφλοῦτο ἐκ τῶν θαυρῶν... Ἡ φιλοθενοῦσα αὐτὴν γραϊα βλεπούσα αὐτὴν ὀσπρῆσαι καταβαλλομένη, ἐφρόντισε νὰ σχετίσῃ αὐτὴν μὲ πᾶ κορίτσια τῆς γειτονιάς, διὰ νὰ ζεσαῖσῃ λίγο τὸ καμμένο τὸ παιδί. Καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἡ ἀγαθὴ γραϊα: διότι ἐκ τῆς γνωριμίας τῆς μετὰ τῶν κοριτσιῶν τῆς γειτονιάς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα στενῶν σχέσεων τῆς, κατορθώθη διὰ μερίστας μίαν ἐξ αὐτῶν νὰ προσληθῇ ἡ Ἑλένη εἰς βιομηχανικόν τι κατάστημα ὡς ἐργάτις... Ὁ καταστηματάρχης ταχέως ἐξέτιμησε τὰς σπανίας ἀρετὰς τῆς κωφάλαλου καὶ εἰς βραχὺ χρόνιον διστάκιον ἠθέλησε τὸν μεσῶν τῆς. Οὗτως ἡ Ἑλένη διὰ τῆς σπανίας εὐφυίας καὶ φιλοπονήσεως τῆς, κατορθώσεν οὐ μόνον τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεα νὰ προσπορήσῃται, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποταμίωσῃ κατὰ μῆνα 15-20 δραχμάς... Ἀνταμοιβῶσα τὴν γραϊὰν, προέτεινεν αὐτὴ νὰ τὴ παραγορήσῃ ἐπὶ ἐνοικίῳ τὸ καλλίτερον τῶν δύο δωματίων τῆς, κατὰ δὲ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἐσοτὴν, τὴ ἑδωρῆσῃ μέλλοντο μαῦρον ἐπάμιον, ὁπερ ἠγόρασεν ἀντι 20 δραχμῶν... Οὕτως διευρυνεῖσάν δύο ἐτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀπίσθεν οὐδὲν νέφος ἐπέσκαψε τὸν ὀρίζοντα τῆς μετὰ τῆς εὐδαιμονίας τῆς... 3. Ἡ Ἑλένη ἐπὶ τῆς ἐκείνης ἡλικίας ἐπαισθητῶς, τὸ δὲ χρῶμα τοῦ προσώπου τῆς ἀπώλεσε τὴν προτέραν ζωρότητα καὶ ἀνθρωπότητά του... Ἐσπέραν τινὰ ἡ κυρὰ Θανάσινα παρετήρησεν, ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπιτρέψασα ἐκ τῆς συνήθους ἐργασίας τῆς, ἦτο ἐκτάκτως ἐκπρωτῆ, ἔφαγεν ὀλίγον, ἀκόλουθως δὲ ἐγερωθεῖσα τῆς τράπεζης, ἤνοιξε τὸ παράθυρον τοῦ

δωματίου τῆς καὶ καθίσασα παρ' αὐτῷ ἐβουθήθη εἰς διαλογισμοὺς. Βαθεῖς στεναγμοί, οὓς προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ, ἐξέσπῳντο ἀκατάσχετοι τοῦ στήθους τῆς. Ποῖαι σκέψεις ἀπ' γε ἀπλοσῶλον, σὸν γοῶν τῆς δυσπαιούρου κόρης; Πῶς σθεθεῖ ἀνέπιον ἐν τῇ εὐαισθησῇ καρδίᾳ πῶς τελευτήσω καὶ φάλαλου; διελογίζετο ἡ γραϊα, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν τόλμην νὰ τὴν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ αἰτίου τῆς μελαγχολίας τῆς, καὶ ἀν ἠρώτα αὐτὴν μὴ θὰ ἐλάμβανε σαρὴ καὶ λιανοπονητικὴν ἀπάντησιν... Περιεργὰς ὄψα ἡ κυρὰ Θανάσινα, ἡ μάλλον ἐνδικαιοσμένη καὶ μεμνῶσα περὶ τῆς πηγῆς τῆς προστατευομένης τῆς ἀπεφάσισε νὰ καταπνίξῃ τὰ δικήματα τῆς. Παρετήρησε λοιπὸν, ὅτι κατὰ τὴν ἔσπεραν ἐκίνησεν ἡ Ἑλένη ἐπὶ ἰκανῶν ὥραν μεῖνωσα εἰς τὸ παράθυρον, ἀκόλουθως ἔλεισεν αὐτὸ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλῖνῃν τῆς ἀλλ' ἐκ τοῦ θροῦ τῶν συνδόνων καὶ τῶν ἀποτόμων κινήσεων αὐτῆς συνεπέρανε, ὅτι ἡ νεανίς ἠγγρούπη... Ἡ πῶς ζωρὰ καὶ εὐθύνος Ἑλένη κατέστη μικρὸν κατὰ μικρὸν σὺν θρωπῇ καὶ περιλυσσο... Τίς εἶδε ποῖοι διαλογισμοὶ ἀπλοσῶλον τὸν ἐγκεφάλον τῆς; Ὅποια ἀπογοητεύσις περὶ τοῦ μέλλοντος κατέλαθε τὴν ἀτυχὴ κωφάλαλον! Ὡ! ἀν ἠδύνατο νὰ ὀμάλισῃ θ' ἀνεκουφίζετο ἀναμφίβολως... Ἦδη πλέκουσα περιπάδι πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσίου ἀρτοῦ καὶ κύπτουσα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῆς ἀπετυφλοῦτο ἐκ τῶν θαυρῶν... Ἡ φιλοθενοῦσα αὐτὴν γραϊα βλεπούσα αὐτὴν ὀσπρῆσαι καταβαλλομένη, ἐφρόντισε νὰ σχετίσῃ αὐτὴν μὲ πᾶ κορίτσια τῆς γειτονιάς, διὰ νὰ ζεσαῖσῃ λίγο τὸ καμμένο τὸ παιδί. Καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἡ ἀγαθὴ γραϊα: διότι ἐκ τῆς γνωριμίας τῆς μετὰ τῶν κοριτσιῶν τῆς γειτονιάς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα στενῶν σχέσεων τῆς, κατορθώθη διὰ μερίστας μίαν ἐξ αὐτῶν νὰ προσληθῇ ἡ Ἑλένη εἰς βιομηχανικόν τι κατάστημα ὡς ἐργάτις... Ὁ καταστηματάρχης ταχέως ἐξέτιμησε τὰς σπανίας ἀρετὰς τῆς κωφάλαλου καὶ εἰς βραχὺ χρόνιον διστάκιον ἠθέλησε τὸν μεσῶν τῆς. Οὗτως ἡ Ἑλένη διὰ τῆς σπανίας εὐφυίας καὶ φιλοπονήσεως τῆς, κατορθώσεν οὐ μόνον τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεα νὰ προσπορήσῃται, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποταμίωσῃ κατὰ μῆνα 15-20 δραχμάς... Ἀνταμοιβῶσα τὴν γραϊὰν, προέτεινεν αὐτὴ νὰ τὴ παραγορήσῃ ἐπὶ ἐνοικίῳ τὸ καλλίτερον τῶν δύο δωματίων τῆς, κατὰ δὲ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἐσοτὴν, τὴ ἑδωρῆσῃ μέλλοντο μαῦρον ἐπάμιον, ὁπερ ἠγόρασεν ἀντι 20 δραχμῶν... Οὕτως διευρυνεῖσάν δύο ἐτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀπίσθεν οὐδὲν νέφος ἐπέσκαψε τὸν ὀρίζοντα τῆς μετὰ τῆς εὐδαιμονίας τῆς... 3. Ἡ Ἑλένη ἐπὶ τῆς ἐκείνης ἡλικίας ἐπαισθητῶς, τὸ δὲ χρῶμα τοῦ προσώπου τῆς ἀπώλεσε τὴν προτέραν ζωρότητα καὶ ἀνθρωπότητά του... Ἐσπέραν τινὰ ἡ κυρὰ Θανάσινα παρετήρησεν, ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπιτρέψασα ἐκ τῆς συνήθους ἐργασίας τῆς, ἦτο ἐκτάκτως ἐκπρωτῆ, ἔφαγεν ὀλίγον, ἀκόλουθως δὲ ἐγερωθεῖσα τῆς τράπεζης, ἤνοιξε τὸ παράθυρον τοῦ

τὸν ἀθηθόδεσμάν τῆς τεμάχιονο χάρτου συνεπτωγμένου, καὶ διὰ τῆς μίαν μὲν χεῖρὸς ἔτεινε τοῦτον εἰς τὴν οἰκοδόσποιαν, διὰ τῆς ἑτέρας δὲ ἐκάθισεν τὸ πρόσωπον καὶ ἀνεκίνησε εἰς λυγμοὺς. Ἡ ἀγαθὴ γραϊα ἐνόησε τὰ πάντα καὶ ἴδῃ ἦλθεν ἡ σειρά νὰ κλάσῃ καὶ αὐτὴ!... Ἦτώχον παιδιοῦ! Δύσπρως κόρη; ἡ καλλονὴ σου γενήσεται ἡ ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας σου, τοῦ ὀλέθρου σου... Ἡ κυρὰ Θανάσινα θέασα τὰ διοπτρα ἐπὶ τῆς κεκυρωμένης ὀφρῆς τῆς καὶ πλάσασα τὸν χάρτην εἰς τὸ φῶς, μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἀνέγκασε τὰ ἐξῆς: «Ἄγγελέ μου! ἀπὸ τὴν πρώτην φωνὰν ποῦ εἶδα, μοῦ ἀνεῖξες βαθεῖα πληγή» — «μὲς τὴν καρδίαν μου! καὶ ὅσαι φωναὶς ἔχω» — «τώρα ποῦ σὲ βλέπω, ὅσαις πληγαῖς μοῦ» — «ἔνοήγεις. Μία σου λέξι ἡμπορεῖ νὰ γιάνῃ» — «ὄλαις μου παῖς, πληγαίς. Πέμου τὴν αὐτὴν τὴ λέξι, ἀν θέλῃς νὰ με σώσῃς. Ἀπὸ» — «ψε θὰ σ' ἀκολουθῶ γιὰ νὰ μάθω ποῦ κἀθεσαι καὶ στας 10 τῆ ὄρχτα θὰ ἰδῶ» — «ν' ἀκούσω ἀπὸ τὸ γλυκὸ σου στοματάκι,» — «ἐκεῖνο ποῦ θὰ με κάρμῃ ἢ εὐτυχὴ ἢ δυστυχὴ εἰς ὀλη μου τὴ ζωή.» — «Ἐνα μόνο λόγο θέλω νὰ μοῦ πῆς,» — «φῶς μου!»

Ὁ λάτρης σου ΔΗΜΗΤΡΗΣ.

Ἀποπερατώσασα ἡ κυρὰ Θανάσινα τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὑπὸ φλογεροῦ πάθους ἐμπνευσθείσης ταύτης ἐπιστολῆς, ἀπέμαξε διὰ τοῦ ρινομάκτρον τὸν ἀφθόνως ἐκ τοῦ μετώπου τῆς ἰδρῶτα ἰδρωτῶν. Ἀκρὰ σιγῆ ἐπεκράτει ἐν τῷ δωματίῳ; διακοπτομένη ἐνίοτε ἐκ τῶν βαθέων στόνων τῆς δυσμοίρῃ νεανίδος. — «Φαίνεται ὅτι τὸν ἀγαπᾷ κι' αὐτὴ» — διελογίσθη ἡ γραϊα «ὁ Θεὸς τὴν ἐφώτισε καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ γράμμα αὐτὸ, γιὰ νὰ προλάβωμε τὸ κακὸ πρὸν προχωρήσῃ. Πρὸς νὰ παραφύλαξῃ ἀπόψε, ποῦ θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς δέκα — καθὼς γράφει — γιὰ νὰ τοῦ δώσω ἐγὼ τὴν ἀπάντησιν ποῦ περιμένει ἀπὸ τὸ γλυκὸ τῆς στοματάκι...» συνεπέρανε ἡ οἰκοδόσποινα καὶ ἠγέρθη, ὅπως προετοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, ὅτε κρότος ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν. Ἡ γραϊα ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανήλθε, συνοδουομένη ὑπὸ νεανίδος φίλης τῆς Ἑλένης; ἥτις εἰσελθούσα χαιρετίσεν αὐτήν. Ἐφαίνεται κάπως ἀνήσυχος καὶ παθορῶδημένη. — «Ἦλθα, κυρὰ Θανάσινα, νὰ σοῦ εἰπ

— "Α! δὲν πιστεῶ, παιδίμου, λάθος θὰ ἔκαμες, ἐπρόφερε μοσφάζουσα ἡ γραία, διὰ τὴν θέσιν εἰς ἀμφεβολίαν τὴν νεανίδα, συγχρόνως δὲ καὶ ἵνα μὴ ἐκθέσῃ τὴν Ἑλένην. — Τέτοιο πρᾶγμα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ τὸ δεχθῆ ἡ Ἑλένη" ἔπειτα τί νὰ τὸ κάμῃ τὸ γράμμα μὴπως ἤμπορεῖ νὰ τὸ διαβάσῃ; — "Ὄ! λάθος, λάθος χωρίς ἄλλο θὰ ἔκαμες παιδί μου.

Ἡ κόρη δὲν ἀπεκρίθη· ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῶν χειρῶν της μειδίαιμα ἐδήλου, ὅτι δὲν εἶχεν ἀπατήθῃ ὡς πρὸς τὴν ἐπίδοσιν τοῦ γράμματος.

— "Ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ διατελοῦσα ἡ κυρά Θανάσινα, ἀνέμενε μετ' ἀνυπόμονης αἰσθ. τὴν 10ην τῆς νυκτός ὡραν, χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἑλένην νὰ ἰνοήσῃ-τους σκοπούς της.

Ἡ κοψάλας, μόλις ἐγγίσασα τὸ δειπνον, ἀπισυρῆθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ κατὰ τὸ σῆμα, ἠκούε τὸ παρῶν και ἐκάθησε παρ' αὐτῆς.

Ἡ ἀπό τινων ἡμερῶν διαγωγή της αὐτὴ προδήλως ἐσήμαινε, ὅτι ἀναμένει τινα, διότι κατ' ἕνα ὑπό νευρικής ἀνυπομονησίας. Βεβαίως οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐπόθει, ἢ ἀπλῶς νὰ ἴδῃ μόνον τὸν ἀγαπῶν τῆς καρδίας της. Μόνον νὰ συμπεράνωμεν δεδοταί ἡμῖν περὶ τῶν πληρούντων τὸ ἀναπάλον στήθος της αἰσθημάτων. "Ὅτι ἠγάπα — ἦτο καὶ ἠλίου φαινοτέρων. Ναί, ἠγάπα διὰ τοῦ ἔρωτός ἐκείνου, ὅστις καταπλέγει, καταποροποιεῖ. Ὁ ἔρωσ οὗτος δὲ αὐτὴν ὑπέβλεπε ὀλέθριος· ἀλλ' ἴσως ἐλπίς τις ὑπέφωσκεν ἐν αὐτῇ, ὅτι ὁ τοσαύτην ἀγάπην ἐκδηλώσας πρὸς αὐτὴν νεαρὸς τεχνίτης θὰ περιέβλεπε τὸ ἐλάττωμά της. Ἀλλὰ μὴπως δὲν εἶχεν αὐτὴ ἀέλας ἀρετᾶς θανατέρας νὰ ἰσοφαρίσῃ πρὸς ἐκείνον; Μήπως δὲν ἦτο ὡραία, δὲν ἦτο ἀγαθὴ, φιλεργὸς, δυναμένη νὰ καταστήσῃ τοῖσι σύζυγον της εὐτυχῆ; Ἀλλ' ἴσως ἡ δύσμοιρος κόρη δὲν εἶχε πληρῆ συναίσθησιν τοῦ δεινοῦ ἐλαττώματός της. Ἐκ τῶν ὑπαγορεύσεων τῆς ἀγαθῆς καρδίας της λαμβάνουσα ἐνδοσίμον, ἠομιλεῖ ἴσως, ὅτι καὶ ὁ ἀγαπήσας αὐτὴν ὑπὸ τῶν αὐτῶν θὰ ἐνεπνεέσθη αἰσθημάτων.

Ἡ σελήνη ἔριπτεν ἐπ' αὐτῆς λοξῶς τὰς ἀκτῖνας της καὶ κατόρθωσε δι' ἀργυρᾶς κάμψης τὸ περίδακρυ καὶ ὠχρον προσώπον της. Πῶς καὶ διαγραφόμενὴ ἐπὶ τοῦ στενοῦ πεζοδρομίου ἀφύπνιεν αὐτὴν ἐκ τῶν σκοτεινῶν ρερθασμῶν της, ἔκυπτεν ἐκ τοῦ παρῶν και ἐπανέπιπτεν ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ καθίσματός της.

Ἡτο ἡ ἑνάτη ὡρα. Τῶν ἐρώπων τὰ ὠρολόγια πάντοτε σπεύδουσιν. Ὁ δὲ τῆς ἐπιστολῆς του δηλώσας τὴν 10ην ὡραν ἐραστῆς ἐράνη ὑπὸ τὸ παρῶν και τῆς Ἑλένης μίαν ὄλην ὡραν ἐνωρίτερον. Ἡ κόρη ἀνυπόμονος ἀνὸν ἀνεστέρησεν. Ὁ νεανίας ἐπλησίασε πρὸς τὸ παρῶν και ἔν μόνον μέτρον ὕψους τοῦ πεζοδρομίου. Ἀμφότερῶν αἱ καρδιαι ἐπαλλον σφοδρῶς. Ἡ Ἑλένη ἐρείδον ἐπὶ τῆς παραστάδος ἐβλεπεν ἀπέναντι τὸν νεανίαν ἀσθημαίνουσα, οὗτος δὲ πρὸς ὠρῶσας ἰστ' αὐτὴν σχεδόν.

— Καὶ σὺ λοιπὸν μὲ ἀγαπάς, ἀγγελεῖ μου; ἐπρόφερε ταπεινοφώνως.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶδοθ' ἀπάντησις εἰς τὴν τροφεῖαν ταύτην ἐρώτησιν, ὁ νεανίας ἐπανελάθεν ἡχηρότερον.

— Δὲν ἔχεις φόβον νὰ σε ἴδωῖν οἱ συγγενεῖς σου;

Ἡ Ἑλένη ἰστατο πάντοτε ἀκίνητος ὡς ἀγάλμα, προσηλωμένον ἔχουσα ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα.

— Γιατί δὲν μοῦ μιλεῖς, φῶς μου; πέμου τὸ ναὶ καὶ γίνομαι σκλάβος σου! Οὐδέμία ἀπάντησις.

— Μὴ με βασιανίζεις; ἀγάπη μου! Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, δύο κορασίδες ἀλληλοκράτουμέναι διεθσαν πλῆστον, πολὺ πλῆστον τοῦ ἐραστοῦ τῆς κοψάλας, αἰτίνας ἀνιληφθεῖσαι, ὡς φαίνεται, τῆς υποθέσεως; ἐλθῶσαν εἰς ἡχηρὰς γελώτας.

— Τῆς βουβῆς κάμνει τὸν ἔρωτα ὁ χαζός; ἐπρόφερον ἡ ἑτέρα τοῦτων καὶ μὴ δυναμένη νὰ συγκρατήσῃ τὸν γέλωτα, ἐσύρε τὴν φίλην της καὶ ἐφυγον δραμαίως.

Ὁ δυστυχὴς νεανίας ἔμεινε ὡς κεραυνόπληκτος εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦτο, ὅπερ ἐκτύπησεν ὡς βαρεῖα σφύρα τὴν κεφαλὴν του. Λαίλαψ σφοδρὰ ἐμάνετο ἐν τῷ στήθει του, τὰ ὦτά του ἐβόμβουον, οἱ πόδες του ἐκλόνουοντο. Ἀβυσσος ἔχαιεν ἐνώπιόν του ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς ὁποίας ἴστατο, βλέπων ἀπέναντι του τὴν Ἑλένην τείνουσαν αὐτῷ τὴν χεῖρά. Προσπάθει νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἰδέας του, αἰτίνας ἐπὶ βᾶλλον συνεχέοντο. Ἐπὶ δύο λεπτὰ ἴστατο μὲ κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν.

Ὅτι συνῆλθεν, ἀπέτεινε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν διευθυνσιν, ἣν ἔλαβον τὰ κορκαία φύγοντα. Ἡ ὄδός του ἔρημος.

Ὁ ἀτυχὴς νεανίας πείδον τὴν ὄψιν, ἀνετεινεν ἡδὴ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ εἶδωλον, ὁπερ ἐλάττωσε, καὶ ἐκ τοῦ στήθους του ἀπέσπασθη θαυρὸς στενάγμος.

Τὶ λέγουσιν αὐτὰ τὰ παλιοκορίτσα ἠρώτησεν αὐτὴν ἀσυναισθητῶς καὶ μὴ λαθῶν ἀπάντησιν, ἠρᾶσε δὲ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν του καὶ ὀλοφύρομενος, ἔδραμεν ἐξω φρενῶν, φεύγων τὴν εἰδεχθῆ θέαν τοῦ εἰδώλου του.

Ἀγρία καὶ ἀναρόχρος κραυγὴ ἀντήχησεν ἀίφνης καὶ δούπος βαρὺς καταπίσσοντας σώματος ἡχοῦσθῃ.

Ἡ κυρά Θανάσινα τῆς τὸ ὠρολόγιον εἰδείκνυεν ἀκόμη τὴν 9 1/2 ὡραν, ἀκούσασα τὴν κραυγὴν, ἀπέριψε μετὰ τάχους ἐκ τῶν δακτύλων αὐτῆς τὸ νήμα, δι' οὗ ἐπλεξε πέριπδοι καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἑλένης, θείνα προσηλωμένη.

Ἐβρεν αὐτὴν ἐντελῶς ἀνασθητόν, τὸ ὠρολόγιον πρὸσωπον της ἦτο καὶ αὐτοῦ του θαλάτου ἀχράτερον· αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν της ἀνεστέρησαν, καὶ ἀφροὶ ἐσήρχοντο τοῦ ἀσμάτος της. Κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ δαπέδου πρῶσιν της ἡ κεφαλὴ αὐτῆς συγκρούθησθα πρὸς τὴν γωνίαν τραπέζης, ἐτραυματίσθη δεινῶς.

— Βοήθεια! ... ἐκραυγάζεν ἡ γραία, βοήθεια!

Τινες τῶν γειτόνων ἔδραμεν καὶ παρέσχον εἰς τὴν Ἑλένην θερμὰς περιποιήσεις. Μετὰ πολλὰς δὲ προσπάθειαι ἐπανέφερον εἰς τὰς

αἰσθήσεις της καὶ ἐπέθηκαν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης.

Καθ' ὄλην τὴν νύκτα δεινὸς πυρετὸς κατείχεν αὐτὴν, ὅστις ἐξηκολούθησε καὶ τὴν ἐπαύριον.

Ἐκεῖτο ἐκεῖ ἐν ἄφωνον, ἐγκαταλειμμένον πλάσμα τοῦ Θεοῦ, οὐτινος ὁ βίος ἐθραύσθη διὰ πάντοτε.

Ὁ ἰατρός ἐπισκεφθεὶς τὴν ἀσθενὴ διώρισε φάρμακά τινα· κινῶν δὲ ἀπελπιστικῶς τὴν κεφαλὴν...

Ἐπιληψία! προσελθούσα ἐκ πληθῶρας σφοδρῶν ψυχικῶν συγκινήσεων. Ἄν προσβλήθῃ δεύτερον—τετέλειται! εἶπεν ὁ ἰατρός· καὶ ἀπέηλε.

Περὶ τὴν 9ην ἐσπερινῶν ὡραν τῆς ἐπαύριον, ἡ Ἑλένη ἐπειράθη ν' ἀνακαθίσθῃ ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἀλλὰ τὸ βλέμμα αὐτῆς προσηλωθῆ ἀποτόμως πρὸς τὸ μέρος τοῦ παρῶν και, ὅπου ἀκριβῶς ἴστατο αὐτὴ κατὰ τὴν προπαρελθούσαν νύκτα. Αἰφνης σφοδρὸς κλονισμὸς συνετάραξε σύσσωμον αὐτὴν· αἱ χεῖρές της κατέπεσαν ἀποκοι, ἡ κεφαλὴ της ἐκλίνε πρὸς τὰ δεξιὰ ἀδρανῆς· καὶ οἱ ὠρατοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐκλείσθησαν, ἵνα μὴ ἀνοιχθῶσι πλέον.

A. F. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

HENRY GREVILLE

Αἱ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ

ΤΗΣ ΡΑΙΣΑΣ

(Συνέχεια)

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας σπῆν ἐτόφλον, τὸ ὑπαίθρου τὴν ἐμείψασεν ἐξερρομένη ἐκ τῆς πηγῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ μικροῦ οἴκου, μετὰ τὴν καταπραϊκτικὴν ἀργίαν ἐγκλήματα, τοσοῦτον τολαικρῶς ὑπολογισθέντος, τοσοῦτον ἐπιδείξως ἐπετελεσθέντος, καὶ ἡ Ραῖσα ἐπανερχετο μετὰ κόπου εἰς τὴν πραγματικότητα τὰ πᾶσι, τῆ ἐφαίνοντο βαρὺς ἐπιπτώσεις.

Ἐνῶ διθυβύετο πρὸς τὸν οἶκόν της, ἔμεκρινε μακράθεν ἐν τοῖς ἀγροῖς τὴν Ἑλένην μετὰ τοῦ υἱοῦ της ἐπανερχομένου ἐκ τοῦ περὶ πύλατος. Ἐνῶτε, ἐν πύλῃ ἡμέρα, ἡ κυρία Μαρώφ ἀπεράσισε, νὰ ἀπομακρυνῆται ἀπὸ τοῦ παρῶν και, ἵνα ἀναπνεύσῃ ὁ υἱὸς της καθαρώτερον ἀέρα, ἀλλ' ἐπακμήρητο πάντοτε πολὺ πρὸ τῆς νυκτός, διότι τὰ πάντα ἐφοβήτο ἀπὸ τῶν ἔχθρων της.

Ἡ Ραῖσα, συγκινημένη, ἔτι ἐξ ὄσων ἤκουσε πρὸ μικροῦ, ἤρχισε νὰ τρέχῃ καὶ κατόρθωσε νὰ πλησιάσῃ τὴν ἀδραδέλφην της, πρὶν αὐτὴ ἐσελθῆ ἐν τῷ κήπῳ.

Ἡ κυρία Μαρώφ ἀκούσασα φωνῆν, ἦτις τὴν ἐκάλεε διὰ τὸ ἐνόματός της, ἰσαμάτησας δὲν ἀέκρινεν ἀμέσως τὴν Ραῖσαν, ἄσως ἔτρεχε μετὰ ταχύτητος ἀσυνήθους εἰς τὰς κυρίας τῆς ὑψηλῆς τάξεως· ἀλλ' ὅτε τὴν ἀνεγνώρισεν, εἶδε διὰ μειδιάματος τὴν χαρᾶν ἢν ἔβλεπε, ἐπαναβλέπουσα αὐτὴν μετὰ τοσοῦτος μῆνης ἀπομονώσεως καὶ ἐγκαταλείψεως.

Ἡ Ραῖσα ἀσθημαίνουσα, ἔστη πρὸ πατρὸς ἀδραδέλφης της, χωρὶς νὰ δυναθῇ νὰ πᾶ

ὠμιλήσῃ. Ἐκείνη, πάντοτε μειδίωσα, τῆ ἔτεινε τὴν χεῖρά.

— Μαῦρα, εἶπεν ἐξαίφνης ὁ Σάσας, εἶνε ἡ θεὰ, ὅπου ἦλθεν ὅταν ἤμουν ἀρρωστος.

— Μὲ ἀναγνώριζεις; εἶπε μετὰ χαρᾶς ἡ Ραῖσα.

— Βεβαίᾳ εἶσθε τόσον καλῆ θεὰ καὶ τόσον κελῶς μὲ ἐπεριποιήθητε.

Ὁ Σάσας ἔλαβε τὴν χεῖρά τῆς Ραῖσας καὶ τὴν ἠσπασθῆ μετὰ σεβάσμιου ἐπιπέτικῶτάτου, ἀλλὰ κομικῶ ἄμα καὶ συγκινητικῶς εἰς παιδίον τῆς ἡλικίας του.

Ἡ κυρία Μαρώφ ἐξηκολούθει νὰ μειδιᾷ καὶ λευκοτάτου μετώπου του, εἶτα δὲ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν μητέρα.

— Ἐμὰθὸν σπουδαίας εἰδήσεις, εἶπεν, ἐντὸς μικροῦ, ἐλπίζω ὅτι θὰ εἶσθε τόσον δικαιολογημένη ἐνώπιον ὄλων, ὡς εἶσθε ἡδὴ καὶ πάντοτε πρὸ τῶν ὀμμάτων μου.

Ἡ κυρία Μαρώφ ὠχρῶσε καὶ ἐστήριχθῆ ἐπὶ τοῦ τοίχου.

— Σὰς εἶπόν τι; ἐψέθυσε.

— Τὰ πάντα γνωρίζω τὸ μέρος, τὰ ὀνοματα, — ἔγω ἕνα μάρτυρα, θὰ ἔγω δύο. Δικίωτη, καθότι ἡ ἀδραδέλφη της μετὰ κόπου ἴστατο καὶ ἡ ὠχρότης της ἠῦζανεν ἐπὶ πλέον.

— Ἐχετε πέποιθῆσιν εἰς ἐμέ, εἶπεν ἡ Ραῖσα καὶ ἠσπασθῆ διὰ δευτέραν φοράν τὸν μικρὸν παιδα, ὅστις τὴν παρῆται μετ' ἀπορίας καὶ τρόμου.

— Καὶ τί δύνασθε; εἶπε μετ' ἐξησθενημένης φωνῆς ἡ Ἑλένη.

— Τὸ πᾶν δυνάται τις, ὅταν ἡ θέλησις εἶνε ἰσχυρὰ καὶ ὅταν ἔχει δίκαιον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀπήντησεν ἡ Ραῖσα ἐνθουσιῶδως, καὶ ὠρῆσθαι ν' ἀπειρώσῃ τὴν ζωὴν μου ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Τὰ βλέμματα τῶν δύο γυναικῶν συνητήθησαν καὶ αἱ παρμαὶ τῆς Ἑλένης ἀνέλαβον ὀλίγον χροῶμα.

— Ἐὰν ἀποδείξητε τὴν ἀθωότητά μου, εἶπεν, ὁ ἀδελφός μου θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ...

Ἡ Ραῖσα ἠρῳθρίασε καὶ ἐγαμήλωσε τὴν κεφαλὴν. Ὁ μικρὸς πλησίασας αὐτὴν, ἔλαβε τὴν ἰσχνὴν χεῖρά της, αὐτὴ δὲ παίζουσα ἠρῳχισενὰ τὸν ἠσπασθῆ.

— Τὸ παιδίον ἐξέρχεται σπανίως, εἶπεν, Ἡ Ἑλένη ἐκίνησε θλίβερός τὴν κεφαλὴν.

— Οὐδὲν δύναμαι, εἶπε μετὰ τινὸς στεναγμοῦ. Καὶ τόσον φοβούμαι.

Μορφή μακρὰ καὶ ἰσχνὴ ἐφάνη εἰς ἀποστάσιν τινα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

— Παρατήρησατε, εἶπεν ἡ Ἑλένη δεικνύουσα ταύτην, πῶς μὲ ἀκολουθοῦν καὶ μὲ κατασκοπεῖον.

— Εἶσθε βεβαία; ἀπήντησεν ἡ Ραῖσα μὴ ἀφορᾶσιν ἐπὶ ταῦτα πάντα.

— Ὄ! ὤμεις, ὤμεις! εἶσθε ἡ ἀπεσφαλμένη τοῦ Τσαροῦ, εἶσθε ἱερά ὑπαρξίς! Δὲν εἶδετε πόσον σὰς σέβονται;

Ὁ τόνος, μεθ' οὗ ἐλέγησαν αἱ λέξεις αὐταὶ περιέχετο κεντρίαν τινα. Ἡ Ραῖσα τὸ ἐνόησεν.

— Εἴγετε Βασίλην τινα ἀμαζηλάτην, εἶπεν, ἵνα ἀλλάξῃ θέμα ὀμιλίας.

— Μάλιστα, ἐκείνος συνώδευε τὸν σύζυγόν μου...

— Μὴ θαυμάσατε ἐὰν τὸν ἴδητε ἀναφανόμενον παρ' ἐμοί, ἔγω σκοποῦν νὰ τὸν προσλάβω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου.

Ἡ Ἑλένη ἠτόμαζετο νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτε νεῦμα τῆς Ραῖσας δεικνύον αὐτὴν.

— Καλὴν ἀντάμωσιν, εἶπε, εἰσελθίτε εἰς τὸν οἶκόν μας.

Μετὰ θαπείαν μικρὰν πρὸς τὸν παιδα, αἱ δύο γυναικες ἀπέχαιρησθησαν καὶ ἐχωρίσθησαν. Μόλις εἶχε προχωρήσῃ δέκα βήματα καὶ ἡ Ραῖσα δεικνύει τὴν Μαύραν ἀενάως μειδίωσας.

— Καλὴν ἐσπέραν, κυρία, εἶπεν.

Ἡ Ραῖσα μὴ δυναμένη ν' ἀπαντήσῃ, ἐξ ἀγανάκτησεως, ἐνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐτάχοντο τὸ βῆμά της. Ἡ δὲ Μαύρα, ἀκίνητος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τὴν παρῆται ἀπομακρυνόμενην.

— Ὅποιον ἀτύχημα, ἐψέθυσε χωρὶς νὰ πύσῃ τοῦ νὰ μειδιᾷ, ὅποιον ἀτύχημα νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ θέσωμεν χεῖρά ἐπ' αὐτῆς!

Λ5

Ὁκτώ ἡμέραι δὲν εἶχον εἰσέτι παρῆθη καὶ ἡ κυρία Περισάνωφ ἠσπασθῆ τὴν ἰσχυροτέρων συγκινήσιν τῆς ζωῆς της· ἡ ἀμαζα τῶν Γκρέτσου, συρομένη ὑπὸ τεσσάρων μελανῶν ἵππων, ἔστατο πρὸ τῆς θύρας της καὶ ἡ Ραῖσα, αὐτὴ ἡ Ραῖσα κατέβη ἐξ αὐτῆς.

Ἡ ἐκπληξις τῆς Περισάνωφ ἦτο τόσον μεγάλη, ὅστε ἐπὶ μικρὸν πρόσηλως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρωτώσα ἑαυτὴν, ἐκν δὲν ἐνευρεσθῆ· ἀλλ' ἡ Ραῖσα φέρουσα μικρὸν πένθος προῦχρει πρὸς αὐτὴν καὶ τῆ ἔτεινε τὴν χεῖρά.

— Βλέπετε, κυρία μου, εἶπεν, ὅτι ἐτόλμησα νὰ φθῶω μέχρις ὀμῶν!

Τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ραῖσας ἐπόθουν· διότι δὲν εἶχε πᾶλλον. Ἡ ταπεινὴ ἐκείνη θυγάτηρ τοῦ χειουργοῦ, ἡ ἀνευ περιουσίας, ἀπέκτισεν ἐν τῇ χωρᾷ τὴν ὑπεροχὴν, ἣν ἀποκτᾶ τις, διὰ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς πᾶν ὁ, τι ἀφορᾷ τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐὰν ἡ πτωχὴ γυνὴ, ἣν ἡ τύχη τόσον ἀπροσδοκῶτως εἶχε καταστήσῃ κόμησσαν Γκρέτσου, ἐπιστήη τὰς ψήφους τῆς ἐπαρχίας, οὐδὲμὰ ἀμφίβολα, ὅτι θὰ τῆ ἀνηγορεύετο ἡ εἰσοδος ἐκ πύλας θύρας· ἀλλὰ τὸναντίον εἶχε περιτεκίσει οὕτως εἶπεν τὸν βίον της καὶ ἐκτότε πάντες προσπάθουν νὰ εἰσβάλωσιν.

— Εἶμαι εὐτυχὴς! εὐτυχεστάτη! ἐπανελάμβανεν ἡ κυρία Περισάνωφ· παρατηροῦσα τὴν ἐπισκέπτειν μετ' εὐκρινούς θαυμασμοῦ.

— Πράγματι, ὅποιον εὐτύχημα δὲ αὐτὴν νὰ λέγῃ τέλος εἰς πάντας, ὅτι εἰδέθησθαι ἐπίσκεψιν τῆς νέας κόμησεως!

Ἡ Ραῖσα μειδίωσα ἐξέδηλον ἀπαράμιλλον φιλοφροσύνην. Ἡ εἶσθε, τὰ κοσμικὰ τῆς, ὁπίλος της, τὰ πάντα ἐφάνησαν χαριστάτα, εὐηρεστήθη μάλιστα νὰ ὑποσχεθῆ τῇ κυρίᾳ Περισάνωφ τὰ σχεδίων ἐνὸς ἐπιθωρακίου, ὅπερ θὰ εἰδείκνυε λίαν λεπτοτέραν τὴν ὀσφιν της.

— Ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀντάλλαγῆς ὀμῶς! εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα. Πρὶν ἀρά γε θὰ δυναθῆ νὰ σὰς παράσχω τι, ὅπερ θὰ σὰς εἶνε εὐάρεστον;

— Καὶ ἐν παρεδεχόμεν ἀμέσως τὴν πρότασιν σου; ἀπεκρίθη ἡ Ραῖσα μετὰ τοῦ ἐρασματώρους μειδιάματος.

— Ὅθ' ἐνεθουσιάζομην!

— Ἴσως τύχη τοῦτο, ἀπήντησεν ἡ Ραῖσα μετὰ τῆς αὐτῆς χάριτος.

— Μετὰ ταῦτα αἱ κυρία, συνδιελέθησαν περὶ ἵππων καὶ μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν σταύλων. Οἱ ἀμαζηλάται ἐπέδειξαν τὰ ζῶά των, καὶ ἡ Ραῖσα ἠναγκάσθη νὰ ὑποστῆ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν διαφορῶν συμβάντων ἐνὸς ἐκάστου. Ἐνῷ ἡ κυρία Περισάνωφ, ἀνεξάντλητος ἐξέτελλισε τὸ ἀδιάκοπον νῆμα τῶν λόγων της, ἡ νέα κόμησσα ἐξήταξε τὰ περὶ αὐτῆν.

Ὁ εἰς τῶν ἀμαζηλάτων, παχυς, γενειοφόρος, οὐδὲν ἐπαρουσίαζε τὸ ἰδιῶν εἰς τὴν ἐξέτασίν της· ὁ ἕτερος ὀμῶς, νεώτερος, εἶχεν ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ ἐκφρασιν σχεδὸν ἀγρίαν, ὡς ὁ ἀνθρώπος, ὅστις μνησικακεῖ κατὰ τῶν ἄλλων, ἴσως δὲ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του. Οὗτος προσεβλάσεν τὴν προσοχὴν τῆς Ραῖσας.

— Πῶς ὀνομάζεται ὁ ἀνθρώπος ὀμῶς; ἠρώτησε.

— Βασίλης. Εἶνε παλαιὸς δούλος τῆς ἀδραδέλφης σὰς νῦν δὲ ἀπελευθέρως.

— Πρὸ πόσου καιροῦ εἶνε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας;

— Πρὸ δέκα ὀκτῶ μηνῶν... Εἶνε καλὸς ἀμαζηλάτης, ἀλλ' ὀλίγον σκυθρωπός. Δὲν τὸν ἀγαποῦν ἐδῶ, καὶ ἔγω νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, προτιμῶ τὸν Γρηγόριον.

— Μοὶ εἶπε, ὅτι γνωρίζει

διάστημα 40 περίπου ημερών. — Νέον μελόδραμα του συνθέτου W. Fürst, επιγραφομένου Θρωάρα, παραστήθησεται προσεγγώς εν Σαν-Φραγκίσκω.

και δόξασαν. — Μ. Ε. Ο Θεόδωρος Ὀρφανίδης ἐγενήθη ἐν Σμύρῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1817, ὁ δὲ Δ. Παπαρηγόπουλος τῷ 1843. Ἡ διαφορὰ βλέπετε εἶνε ἰκανή. — Κ. Σ. Α. Ἀργυροκόκκον ἐνεγράψασαν Σώματα ἐπέστησαν κατὰ τὴν ἀπόδειξιν. — Μ. Ι. Α. Σχύρον. Ἀπέστητε εἰς ὅσα γινώσκωμεν. Ὁ Βουρνοβάς ἐκαλεῖτο παρὰ Βυζαντινοῖς Πρίνθβαρις. Τὸ Ναυλήκειον σημαίνει Ἐχωρίον Ροδῶν. Τὸ Μπουνάρ-ματι εἶνε μεταφράσις τοῦ ἀρχαίου Ἡερὶλλουστῶν. Περὶ Κούκλουτζᾶ καὶ Βουτζᾶ, ἐρωτήσατέ τοὺς ἰδίους. — Ἐὐνδρον μὴ εἶ. Εἰσοχὴς ἔσπεος ρακλῆμας ὑπὲρ φθίου καθήγητοῦ εἶνε. Ἡ ἐρωτήσις σας: Τὸν συνιστᾶμεν ἄνευ καὶ ἡμεῖς. — Ι. Χ. Ἡ Μοῦσα σας πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ἄερα. Δυναμὴ νὰ εἴπωμαι περὶ κείτης, δεῖ λέγετε καὶ σὺ περὶ τῆς ἡρωίδος σας. — Δὲ μὲ πιστεύεις; κίστερε τὰ δύο τῆς χειρῶν. — Πόσον εἶνε ἄδύνατα, περὶ καὶ κοκαλίκια! — Κ. Ι. Π. Ἀνδραγαθῆματα (ππου καλεῖται τὸ ἄρθρον σας, δὲν ὄσ φαινεταὶ δεῖ ἰππῆγαθῆσεν ὁ συγ-

γραφεὺς σας; — Μ. Ι. Τί γαιρεκαχία! Τὴν ἐπάθωμεν ἐξ ἀφίρεσεως καὶ οὐχὶ ἐκ προθέσεως. Ὀμιλοῦμέν κοινῶν δεῖ τὸ Ἐν Τεμαγίον Ἀρτοῦ ἐδημοσιεύθη καὶ ἄλλοτε ἐν τῇ Ἑβδομάδι, κείτ παρεδχέν οὕτω: δύο τεμάχια ἄρτου!

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μ. Θ. Κων/πολιν. Ὅλα λοιπὸν εἶνε περὶ τὰ ἐν τῷ εἰδύλλω. Ἀμαρτάνει καὶ ἡ δειλὴ ἀνάμνησις, ἀν προβῆλη κάποιε τὴν μελαγχολικὴν κέραλὴν της, ἐν ἑπιθυρησῆ καθ' ἐαυτην λόγους ἐλπίδης; Ἀναμένομεν ἀπὸ τῆσιν. — Ν. Β. Σαμσράκη ν: Ἐλήφθη. Ὁ ἀπὸ τῆσιν ἔσπεος βραδύτερον. Φιλικά! παρὰγγελιαὶ ἐτελεσεθῆσονται εὐχαριστῶς. Ποίημα ἀπορρίπτεται μετ' ἐπίκλειον. — Α. Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Ὄκατὸ ἡμερῶν προθεσμίαν ἀδύνα; — Κ. Α. Ε. Δὲν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ γράψετε πάντοτε. Ἡεγύφαστε

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν Ἡμερῶν ἑξαέτων τοῦ ἰσθμικοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν εἰσὼν ἐπιγραφαιῶν. Αὐγούστου 1889, ὁρ. 8. Ὑπουργίον Οἰκονομικῶν. Γραφεῖον Στατιστικῆς. Ἀεξικὸν Ἑγκυκλοπαιδικὸν, ἐκδομένο ἐπιμελεῖα Ν. Γ. Π. Π. Ἀλέξανδρος. (Ἀλεξάνδρος — Ἀλεξία). Φυλλάδιον 19ον, Ἡερωτ καὶ Χριστ. ἐκδεται.

ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΕΚΠΤΩΣΙΣ 50 ο/ο

ΔΙΑ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΦΟΙΤΗΤΑΣ

Ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ἀνακουδεται αἱ παλαιαὶ συνδρομαὶ καὶ ἐγγράφονται νέοι συνδρομηταὶ κατὰ τὴν πέρυσιν ὑφ' ἡμῶν εἰσαχθῆσαν εἰδικὴν ἐκπτώσιν καθ' ἡν οἱ φοιτηταὶ λαμβάνουσι τὴν ΕΒΔΟΜΑΔΑ ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος ΜΟΝΟΝ ΑΝΤΙ 5 ΔΡΑΧΜΩΝ Οὕτως ἡ Ἑβδομάς καθίσταται διὰ τοὺς Ἑλληνας φοιτηταὺς τὸ εὐθιανότερον φιλολογικὸν ἀνάγκωσμα τοῦ κόσμου, διότι ὁρδαμοῦ φύλλα τῶν διαστάσεων ἀν οὐχὶ τῆς ἄξιας, τῆς Ἑβδομάδος παρέχονται εἰς τοιαύτην τιμὴν. Ἡ συνδρομὴ εἶνε ὑποχρεωτικὴ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου, αἱ δὲ ἐγγράφαὶ λήγουσι τῇ 31 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΤΟ ΝΕΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1890 Κ. Φ. ΣΚΟΚΚΟΥ ΠΛΟΥΣΙΟΝ, ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΚΩΤΑΤΟΝ, ΑΠΑΡΑΜΙΛΑΟΝ Συναρτάται 50. — Ἐξέματα καὶ διακοπὴὶ ὑπὲρ τῆς 80. — Εἰκόνας καὶ γελοιογραφικαὶ παραστάσεις 40. — Σελίδες 450 πικναὶ, κομψοτάται. — Μουσικὴ Παύλου Καρρέρ, κλπ. ΤΙΜΑΤΑΙ διὰ τῆς Ἀθῆνας χαρτῶδες ἠρ. 3. — Χρυσόδετῶν ἠρ. 4. — Διὰ τῆς ἐπαρχίας καὶ τῶ ἐξωτερικὸν χαρτῶδ. ἠρ. 3. 50 — Χρυσῶδ. ἠρ. 4. 50. Ἀποστελλεται ἐλευθερὸν τελῶν εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀγγεῖομα. Προσὶ τὰ Βιβλιοπωλικὸν Γραφεῖον τῆς Ἑβδομάδος

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑΤΙΟΥ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΒΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ Γ. Π. ΑΛΕΞΙΑ Η. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Τριμάται Δραχμῆς.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ καὶ μέγιστα ΔΙΑ ΤΑΣ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΒΟΥΤΙΑΣ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΩΤΑΤΟΝ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος Μέγα Ξενοδοχεῖον ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΚΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΣΙΑ Φάκελλοι ἀνεπιδοκτεοι συναγωνισμοῦ. Χαρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιά. Ἑλληνικὴ βιβλία. — Τετραβία. Χαρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιά. Γραφικαὶ ὀλαί. — Κομφοτεῖν ἡματα. Χαρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιά. Σέπων Whitaker et Grossmitt. Χαρτοπωλεῖον Πάλλη καὶ Κοτζιά

ΔΗΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΑΦΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΤΕΣΣΟΘΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς-Κορίνθου-Πατρῶν			Γραμμὴ Κορίνθου-Ναυπλίου-Μύλων				
	1	3	33		2	4	32
Πειραιῶς ἄν.	7 π. μ.	11.15	10.10	Μύλων ἄν.	9.50	—	—
Ἀθῆναι »	7.30	11.50	10.40	Ναυπλίον »	10. —	—	—
Κορίνθος »	7.42	2.42	2.05	Ἀργος ἄρ.	10.35	—	—
Ἀίγιον »	2.52	5.41	—	Κορίνθος »	12.45	—	—
Πάτραι »	4.35	7. —	—				
Γραμμὴ Πατρῶν-Μύρων			Γραμμὴ Πατρῶν-Μύρων				
Πάτραι ἄν.	7. —	π. μ.	5.10	Ἀργος ἄν.	6 π. μ.	4. —	π. μ.
Ἀγαθὰ ἄρ.	8. —	—	6.10	Μαγυλά; »	7. —	—	5.10
Μαγυλά; »	9.20	—	7.35	Ἀγαθὰ »	8.20	—	6.40
Ἀργὸν »	10.20	—	8.30	Πάτραι ἄρ.	9.20	—	7.40

Γ. ΠΑΜΠΙΑΝΟΣ Ὁδὸς Πατησίων 9. YOXOΛA YOTI OYBATE ΓΕΝΕΡΑΛ ΓΕΝΕΡΑΛ REVUE POLITIQUE ET LITTERAIRE REVUE BLEUE Paraissant le Samedi Six mois 20 fr. Un an 35 PARIS 111, Bd. St Germain 111.